

GAZİANTEP

Turizm Tanıtım ve Geliştirme Yol Haritası

Nisan 2024

TGA
TÜRKİYE TURİZM
TANITIM VE GELİŞTİRME
AJANSI

GAZİANTEP

Turizm Tanıtım ve Geliştirme Yol Haritası

09 NİSAN 2024

Katkıda Bulunanlar:

Prof. Dr. Bilgehan Gülcan

Prof. Dr. Atınç Olcay

Doç. Dr. Halil Burak Sakal

Öğr. Gör. Eyüp Atılğan

Sosyal ve Stratejik Çalışmalar Uygulama ve Araştırma Merkezi Katkılarıyla Hazırlanmıştır.

Kapadokya Üniversitesi

50420 Mustafapaşa, Ürgüp, Nevşehir

İÇERİK

1. GİRİŞ	1
2. Küresel Turizmin Analizi ve Hedefler	2
3. Türkiye Turizminin Analizi ve Ulusal Hedefler	2
4. Gaziantep Turizm Analizi	3
4.1. İlin Ziyaretçi Analizi ve Hedefi	3
4.2. İlin Turizm Gelir Analizi ve Hedefi	4
4.3. İlin Konaklama Analizi ve Hedefi	4
4.4. İlin Mevsimsellik Durum Analizi	5
4.5. İlin Turizm Türleri Analizi	6
5. Destinasyon Risk Analizi	7
6. Rekabet Analizi ve Rekabet Gücünü Artırma	8
7. Sürdürülebilir Turizm Uygulamalarını Geliştirme	9
8. Gastronomi Kaynaklarını Etkin Kullanma	10
9. Dijitalleşme ve Akıllı Turizm Uygulamalarını Etkili Kullanma	10
10. Tematik Rotalar Geliştirme	11
11. Kent Peyzajını Düzenleme ve Rekreatif Alanları Artırma	13
12. Deneysel Turizm Uygulamalarını Artırma	13
13. Nitelikli Hediyelik Eşya Envanterini Geliştirme	14
14. Gastronomi İşletmelerinin Resmî ve Dinî Bayramlarda Açık Bulundurulmasına Yönelik Farkındalığı Geliştirme	14
15. Bey Mahallesi'ni Cazibe Merkezi Hâline Getirme	15
16. Alkollü Menülere Sahip Nitelikli Mekânları Artırma	15
17. Başta Ankara Bağlantılı Olmak Üzere Uçuş Sayısı ve Noktalarını Artırma	16
18. İlde Seyahat Paketlerini Çeşitlendirme	16
19. Halka Açık Modern Tuvaletlerin Sayısını Artırma	16
20. "Visit Gaziantep" Mobil Aplikasyonunun Hedef Pazarlara Göre Dil Seçeneklerini Artırma	17
21. Çevre Destinasyonlarla İş Birliği Hâlinde Ortak Tur Paketleri Geliştirme	17
22. Menü Çeşitlendirmesi ve Gastronomi Odaklı Eğitim Turizm Odaklanma	17
23. Kent Kimliğine Uygun Nitelikli Bir Eğlence Markası Oluşturma	18
24. MICE Yönetim Merkezi Oluşturma	18
25. Rumkale'deki Turizm Amaçlı Gezi Teknelerinin Niteliğini Artırma	19
26. Etkili Bir Turizm Yönetimi Oluşturma ve Tanıtımda Bütünleşik Yaklaşımı Benimseme	19

1. GİRİŞ

Gaziantep; Anadolu'nun tarihin ilk dönemlerinden itibaren kesintisiz olarak yerleşime konu olmuş, önemli bir kültür ve ticaret şehridir. Ortadoğu ile Türkiye arasında bir kavşak noktası konumunda olan şehir, tarihi, kültürel ve doğal zenginlikleri, müzeleri, zengin mutfağı, yaşayan el sanatları, eğitim ve sağlık alt yapısı, konaklama ve ulaşım imkânları, kongre ve fuar alanları ile birçok turizm çeşidinin yapılabilesine imkân tanımaktadır. Kentte gastronomi turizmi, kültür turizmi, sağlık turizmi, iş turizmi, inanç turizmi ve ekoturizm gibi çeşitli turizm türlerinde büyük gelişme potansiyeli bulunmaktadır. Tarihî Antep Evleri, baklava, antepfıstığı ve Zeugma şehrin simgeleri durumundadır.

Gaziantep Turizm Tanıtım ve Geliştirme Yol Haritası, hâlihazırda gastronomide bir marka olmakla birlikte diğer doğal, kültürel ve ticari kaynaklarına bağlı farklı turizm türlerinde Türkiye turizminde marka değeri yaratma potansiyeli olan Gaziantep'e yönelik özet biçimde ve odaklı bir yaklaşımla hazırlanmıştır. Yol Haritası, Covid-19 salgını sürecinde ortaya çıkan, yeni turizm eğilimleri dikkate alınarak güncellenen Türkiye Turizm Ana Planı kapsamında ortaya konan amaç ve hedeflerle uyumlu biçimde hazırlanmış ve Gaziantep'in turizmde kısa ve orta vadede hızlı sonuç alınabilecek öncelikli başlıkları ortaya koymayı amaç edinmiştir.

Gaziantep; 2023 yılında yaklaşık 134 bin yabancı, 799 bin yerli olmak üzere yaklaşık toplam 933 bin turisti konaklama tesislerinde ağırlamıştır. Bu faaliyetle elde edilen gelir ise yabancı turist için yaklaşık 23 milyon ABD doları, yerli turist için 112,3 milyon ABD doları olmak üzere yaklaşık toplam 135,3 milyon ABD dolarıdır. Aynı yılda ortalama geceleme 1,54 gün olarak gerçekleşirken, ortalama tesis doluluk oranı ise yüzde 37,6 olarak hesaplanmıştır. Söz konusu veriler, ilin potansiyeli göz önüne alındığında Gaziantep'in Türkiye turizmine katkısının daha fazla artırılabilceğini göstermektedir.

Gaziantep Turizm Tanıtım ve Geliştirme Yol Haritası kapsamında ilin tesise gelişte 2028 yılı turist sayısı hedefi, yabancı turist için yaklaşık 318 bin kişi ve yerli turist için 1,2 milyon kişi olmak üzere toplamda yaklaşık 1,5 milyon kişi; turizm geliri hedefi ise yabancı turist için yaklaşık 76,5 milyon ABD doları ve yerli turist için 273,7 milyon ABD doları olmak üzere toplamda yaklaşık 350,2 milyon ABD doları olarak tespit edilmiştir. Bu hedeflere ulaşabilmesine destek olacak kısa vadeli politika önerileri, *Gaziantep Turizm Tanıtım ve Geliştirme Yol Haritası*'nda ortaya konmuştur.

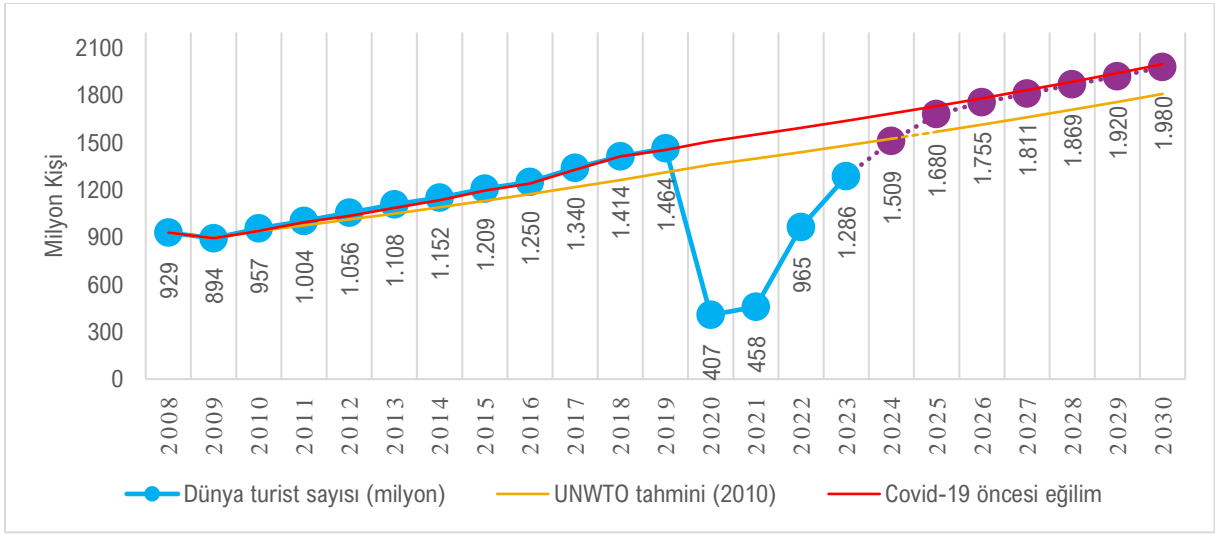
Bir destinasyonun turistik cazibesini koruyarak turizm gelirlerini sürdürebilmesi ve artırabilmesi, turizm kaynakları ve bu kaynakları turizm ürünü olarak sunmadaki gücüne bağlıdır. Günümüzde turizmdeki rekabet gücü gelen ziyaretçi sayısı, gelir, yatak kapasitesi, lüks otellerin sayısı gibi nicel veriler yanında yerine konamayacak doğal, beşerî ve kültürel kaynakların sürdürülebilir yönetimi ve risklere karşı dayanıklılığı ile ölçülmektedir. Buradan hareketle, *Gaziantep Turizm Tanıtım ve Geliştirme Yol Haritası*, sürdürülebilirlik ve dayanıklılık kavramları ilke ve yaklaşımı ile hazırlanmıştır.

Yol Haritası hazırlık sürecinde Gaziantep İl Tanıtım ve Geliştirme Kurulu paydaşları ile 19.03.2024 tarihinde çevrim içi arama konferansı gerçekleştirilmiş ve ile özel, öncelikli geliştirme başlıkları ortaya çıkarılmıştır. Ayrıca İl Kültür ve Turizm Müdürlüğünce dağıtımı yapılan ve önceden hazırlanmış İl Politika Tespit Formu ve İl Risk Analiz Anketi olmak üzere iki adet anket formu da il paydaşlarına elektronik ortamda iletilmiş ve sonuçları analiz edilerek metne eklenmiştir. Bu kapsamda *Gaziantep Turizm Tanıtım ve Geliştirme Yol Haritası*, ilin destinasyon yönetim sorumluluğunu üstlenen Gaziantep Tanıtım ve Geliştirme Kurulu için sürdürülebilir ve gelir etkisi yüksek turizm gelişimi kapsamında oluşturulan başlıklarla bir rehber niteliği taşımaktadır.

2. Küresel Turizmin Analizi ve Hedefler

2019 yılında dünya genelindeki turist sayısı, 1,47 milyar kişi ve 1,49 trilyon ABD doları ile rekor düzeye ulaşmıştır. Ancak 2020-2021 yıllarında yaşanan Covid-19 salgını, turizm faaliyetlerini dünya çapında durma noktasına getirmiştir. Salgın sonrası dönemde küresel turizm hacminin 2019 yılı seviyelerine dönmesinin ancak 2025 yılını bulması beklenmektedir (Şekil 2.1.).

2023 yılında uluslararası turizm faaliyetlerine toplam 1 milyar 286 milyar kişinin katıldığını, aynı yıldaki uluslararası turizm gelirlerinin ise 1 trilyon 271 milyar ABD dolarına ulaştığını göstermektedir. Buna göre, 2023 yılında uluslararası turist sayısında bir önceki yıla göre yaklaşık yüzde 33 artış gerçekleşirken, Avrupa kıtasının uluslararası turizmdeki toplam pazar payı yüzde 63,78; Türkiye'nin uluslararası turist sayısından aldığı pay yüzde 4,4 ve uluslararası turizm gelirinden aldığı pay ise yüzde 4,3 olarak gerçekleşmiştir.

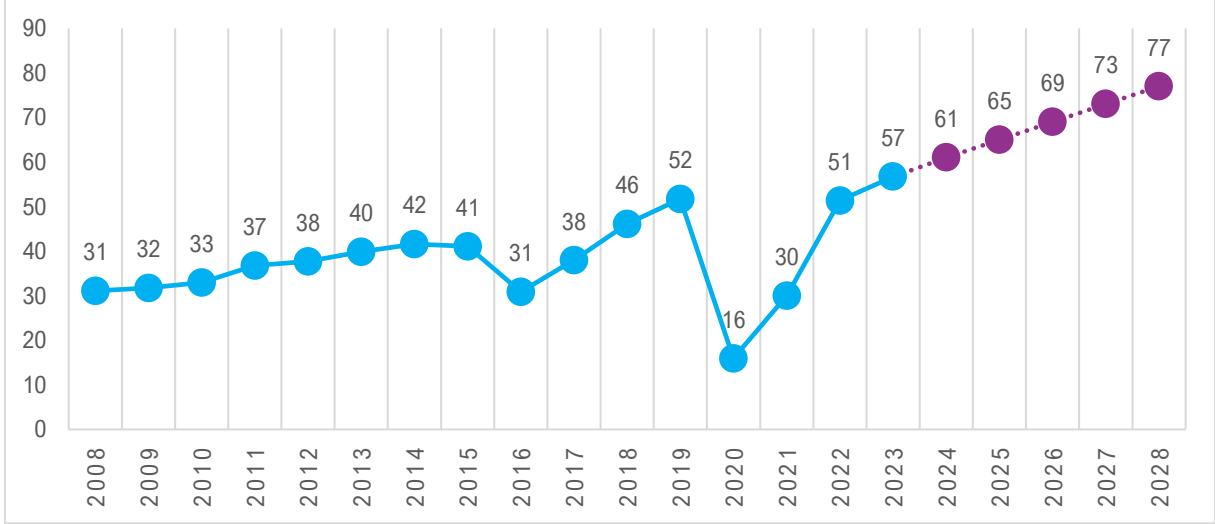
Şekil 2.1. Küresel turist sayıları (milyon kişi): gerçekleştirmeler ve tahminler

Kaynak: UNWTO Ocak 2024; T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı. Tahminler 2024 yılından başlamakta olup tahminler yapılırken UNWTO baz senaryosu, Avrupa Seyahat Komisyonu öngörülleri ve uluslararası kuruluşların dünya ekonomisine yönelik büyüme beklentileri esas alınmıştır. 2025-2030 dönemi için Kapadokya Üniversitesi tarafından yapılan tahminler kullanılmıştır.

3. Türkiye Turizminin Analizi ve Ulusal Hedefler

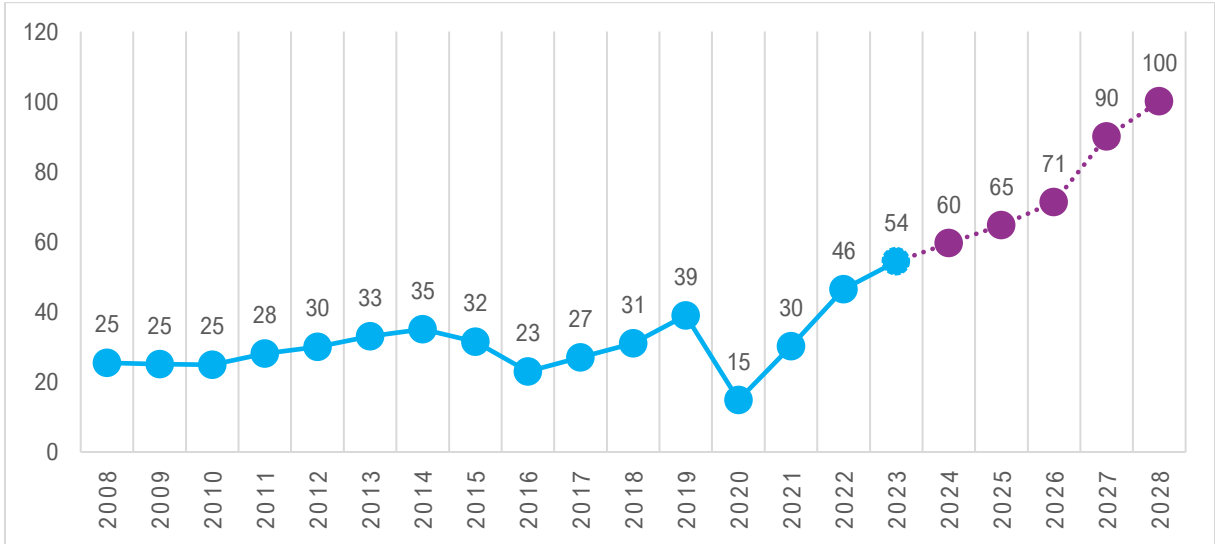
Önemli bir küresel turizm ülkesi olan Türkiye'de, turizm sektörünün gayri safi yurt içi hasılasına doğrudan ve dolaylı katkısı, uzun yıllar ortalamasına göre yaklaşık yüzde 11 seviyesindedir. Covid-19 salgını sonrası TGA tarafından yapılan etkili tanıtım, Güvenli Turizm Sertifika uygulaması ve Türkiye Sürdürülebilir Turizm Programı gibi yaratıcı politikalarla fark yaratan Türk turizmi, "V" çıkışı yakalayarak hızla toparlanmış ve 2023 yılı itibarıyla rekor düzeydeki rakamlara ulaşmıştır. 2023 yılında Türkiye; yaklaşık toplam 57 milyon turist sayısına ve 54 milyar ABD doları gelire ulaşmıştır (Şekil 3.1. ve Şekil 3.2.).

Uyguladığı turizm stratejisi ve yenilikçi politikalar ile yakaladığı büyüme ivmesini devam ettirmeyi amaçlayan Türkiye, 2028 yılında toplam 77 milyon turisti ağırlamayı ve turizmden toplam 100 milyar ABD doları gelir elde etmeyi hedeflemektedir.

Şekil 3.1. Türkiye'nin yıllık ziyaretçi sayıları (milyon kişi): gerçekleştirmeler ve hedefler

Kaynak: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kapadokya Üniversitesi. Hedefler 2024 yılından başlamaktadır.

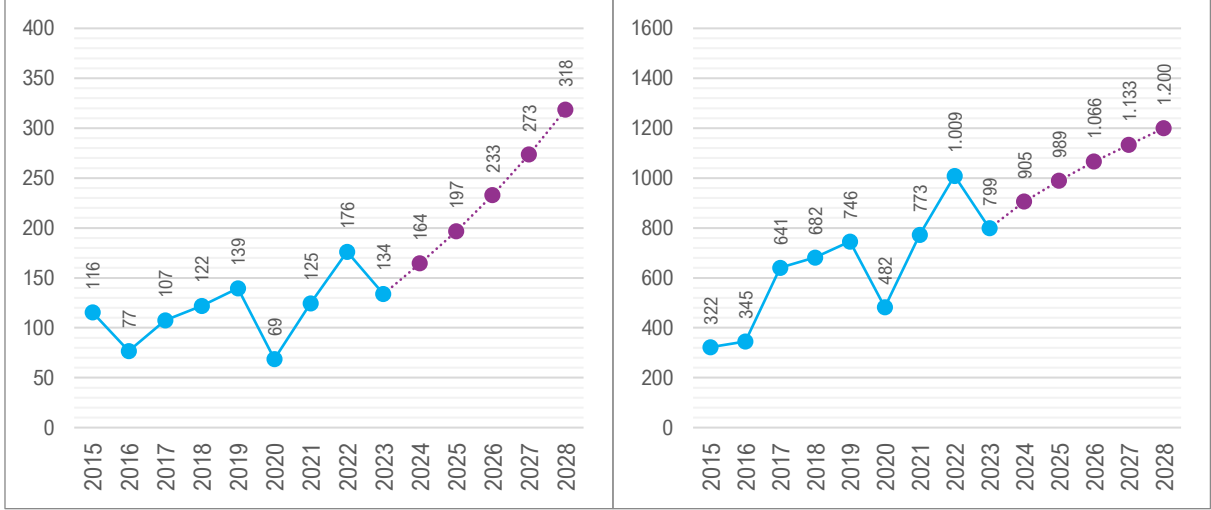
Şekil 3.2. Türkiye'nin turizm geliri (milyar ABD doları): gerçekleştirmeler ve hedefler

Kaynak: TÜİK, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kapadokya Üniversitesi. Hedefler 2024 yılından başlamaktadır.

4. Gaziantep Turizm Analizi

4.1. İlin Ziyaretçi Analizi ve Hedefi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı konaklama istatistiklerine göre 2023 yılında Gaziantep; yaklaşık 134 bin yabancı, 799 bin yerli olmak üzere yaklaşık toplam 933 bin turisti konaklama tesislerinde ağırlamıştır. Aynı yılda ortalama geceleme 1,54 gün olarak gerçekleşirken, ortalama tesis doluluk oranı ise yüzde 37,6 olarak hesaplanmıştır. İlin 2028 yılı hedefi, yabancı turist için yaklaşık 318 bin kişi ve yerli turist için yaklaşık 1,2 milyon kişi olmak üzere toplamda yaklaşık 1,5 milyon kişi olarak hesaplanmıştır (Şekil 4.1.1.).

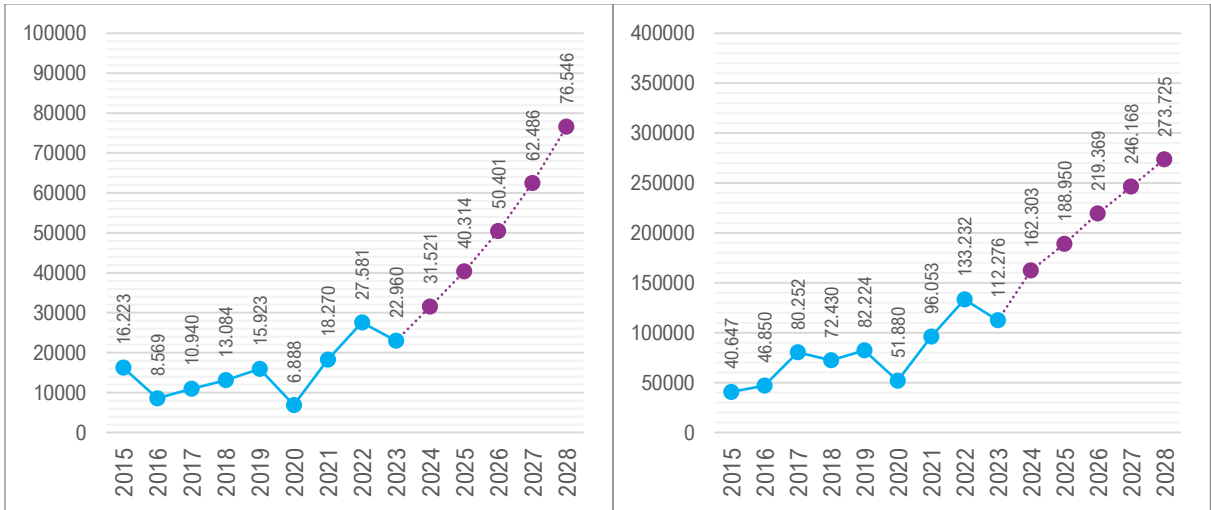
Şekil 4.1.1. Gaziantep'in ağırladığı yabancı (sol) ve yerli (sağ) turist sayısı ve tahminler (bin kişi)

Kaynak: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı.

4.2. İlin Turizm Gelir Analizi ve Hedefi

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yayımlanan turizm istatistikleri temel alınarak yapılan hesaplamalar, Gaziantep'in 2023 yılında yabancı turistlerden yaklaşık 23 milyon ABD doları, yerli turistlerden yaklaşık 112,3 milyon ABD doları gelir elde ederek turizmden bir yıl içinde yaklaşık olarak toplam 135,3 milyon ABD doları gelir elde ettiğini göstermektedir (Şekil 4.2.1.).

Turizm gelirlerinde Gaziantep, 2028 yılı itibarıyla yabancı turistlerden yaklaşık 76,5 milyon ABD doları, yerli turistlerden ise yaklaşık 273,7 milyon ABD doları olmak üzere toplamda yaklaşık 350,2 milyon ABD doları gelir elde etme potansiyeline sahiptir.

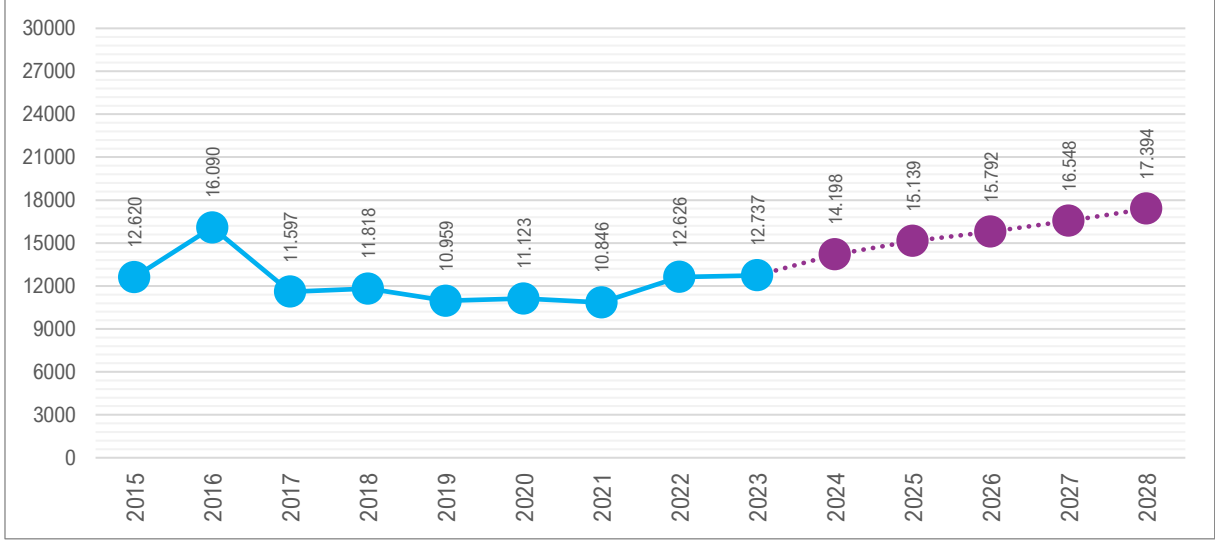

Şekil 4.2.1. Gaziantep'in yabancı (sol) ve yerli (sağ) turistlerden turizm geliri ve tahminler (bin ABD doları)

Kaynak: TÜİK, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kapadokya Üniversitesi.

4.3. İlin Konaklama Analizi ve Hedefi

Gaziantep'te 2023 yılı itibarıyla toplam 104 adet konaklama tesisi bulunmaktadır. Konaklama tesislerinin toplam yatak kapasitesi ise 12.737'dir. Tesis doluluk oranı yüzde 37,6 ve ortalama geceleme 1,54'tür. İlin mevcut istatistikleri incelendiğinde, mevcut ivmenin devam etmesi koşuluyla 2028 yılında yatak kapasitesinde yaklaşık yüzde 37'lik bir artış göstereceği öngörülmektedir (Şekil 4.3.1.).

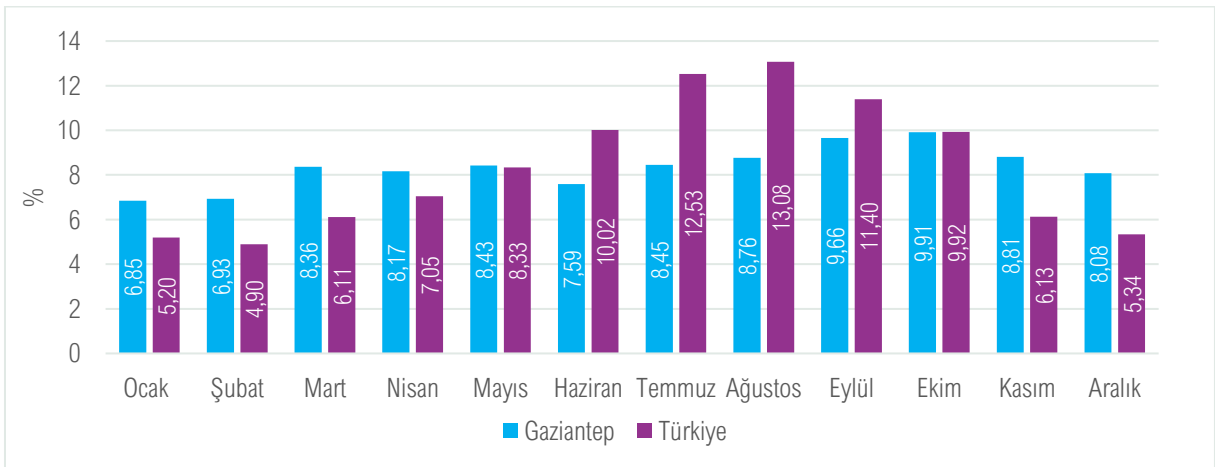

Şekil 4.3.1. Gaziantep'in yatak kapasitesi ve tahminler

Kaynak: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı.

4.4. İlin Mevsimsellik Durum Analizi

Turizmin 12 aya yayılma hedefi, turizm arz kaynaklarının etkin kullanımı ve etkili tanıtım çabalarıyla doğrudan ilişkilidir. Bu hedef, Türkiye Turizmi Ana Planı'nda üzerinde önemle durulan bir başlıktır. Türkiye turizmi ile Gaziantep turizminin mevsimsellik analizi Şekil 4.4.1.'de karşılaştırmalı olarak görülmektedir. Buradan, Türkiye ile Gaziantep'in mevsimsellik dağılımında farklılık olduğu anlaşılmaktadır. Diğer taraftan Kasım ayından Mayıs ayına kadar olan ve kış mevsimini de içine alan aylarda Gaziantep'teki tesise gelişlerin Türkiye ortalamasının üzerinde seyrettiği dikkati çekmektedir. Gaziantep'in bazı aylarda Türkiye ortalamasının altında olmasının ildeki mevsim şartlarına ve mevcut turizm türlerine bağlı olduğu düşünülmektedir. Gaziantep ve Türkiye genelindeki mevsimsel turizm trendlerinin, turizm sektöründe faaliyet gösteren işletmelerin ve turizm planlamacılarının pazarlama stratejilerini ve işletme planlarını belirlediği düşünüldüğünde, destinasyonların mevsimsel faktörleri dikkate alınmaları önem arz etmektedir. Dolayısıyla ildeki turizm hareketliliğinin ve buna bağlı oluşacak talebin yıl içine dengeli yayılması için ildeki turizm türlerinin mevsim koşulları dikkate alınarak çeşitlendirilmesi ve buna göre bazı turizm türlerindeki etkililiğin artırılması gerekmektedir.

Şekil 4.4.1. Türkiye ve Gaziantep karşılaştırmalı mevsimsellik durumu

Not: Veriler, yıllık toplam konaklama sayısının yüzdesel dağılımı olarak verilmiştir. Veriler pandemi dönemi çıkarılmış 2017, 2018, 2019, 2022 ve 2023 yıllarına ait yerli ve yabancı tesise geliş toplam rakamlarıdır.

Kaynak: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı.

4.5. İlin Turizm Türleri Analizi

Gaziantep; en büyük sanayi kuruluşlarının varlığı açısından Türkiye'nin beşinci ve bölgenin ise birinci şehridir. Gaziantep; sanayi, tarım, ticaret ve hizmetler sektöründe önemli bir potansiyele sahiptir. Şehir, bilhassa gastronomi alanında haklı bir üne sahip olmakla beraber barındırdığı tarihî ve kültürel değerler ile de ön plana çıkmaktadır. Gaziantep ve çevresi tarihte ilk uygarlıkların doğduğu, Mezopotamya ve Akdeniz arasında bulunmaktadır. Bu nedenle Gaziantep, tarih öncesi çağlardan beri insan topluluklarına yerleşme sahası ve uğrak yeri olmuştur. Kent tarihine ışık tutan en önemli verilere, kentin kuzeybatısında bulunan Dülük Antik Kenti'nden ulaşılmaktadır. Bu alanda yapılan arkeolojik çalışmalar kentte büyük bir inanç turizmi potansiyeli olduğunu göstermiştir. Kronolojik olarak kesintisiz bir yerleşim geçmişine sahip olan kent, bir süre Babil İmparatorluğu'nun egemenliğinde kalmış ve sonrasında MÖ 1700 yıllarında Hitit Devleti'nin sınırlarına dâhil olmuştur. Helenistik, Roma ve Bizans dönemlerinden Belkıs/Zeugma gibi birçok antik yerleşim alanlarının kalıntıları da günümüze kadar ulaşmıştır. Selçuklular, Memlûklüler ve Osmanlılar dönemlerinde çok sayıda cami, medrese, han ve hamam yapılmış, kent aynı zamanda üretim, ticaret ve el sanatları yönünden de gelişmiştir. Bu noktada bölgenin önemli çekiciliklerinin başında yer alan Zeugma Mozaik Müzesi, Yesemek Açık Hava Heykel Atölyesi, Karkamış Antik Kenti ve Rumkale gibi yerler, kentin kültür turizmi zenginlikleri olarak öne çıkmaktadır. Kültürel geçmişine bağlı olarak farklı turizm türlerinin gelişme gösterdiği kentte, gastronomi turizminin çok önemli bir yere sahip olduğu görülmektedir. Kent, 2015 yılında UNESCO Yaratıcı Şehirler Ağı'na "Gastronomi" dalında dâhil olmuştur.

Gaziantep'i bir "müzeler şehri" olarak nitelendirmek de mümkündür. Zira şehirde birçok tarihî, özel ve tematik müze bulunmaktadır. Zeugma Mozaik Müzesi, Gaziantep Arkeoloji Müzesi, 25 Aralık Gaziantep Savunması Kahramanlık Panoraması ve Müzesi, Emine Göğüş Mutfak Müzesi, Gaziantep Bayazhan Kent Müzesi, Baklava Müzesi, Rayiha Baharat Müzesi, Gaziantep Hamam Müzesi örnek olarak sıralanabilir.

Kentte yer alan turistik destinasyonlara bakıldığında dağılım olarak bir homojenlik göstermektedir. İslâhiye ilçesinde yer alan Yesemek Açık hava Heykel Atölyesi, Nizip ilçesinde yer alan Zeugma Antik Kenti, Araban'da yer alan Rumkale gibi alanlar dağılıştaki homojenliğin bir göstergesi olarak kabul edilebilir. Bu durum, kentin sadece merkezi değil, ilçelerinin de aynı şekilde gelişme potansiyeli olduğuna işaret etmektedir. Gaziantep il merkezinde yer alan turizm çekiciliklerine bakıldığında, Katolik Ermenilere ait Kendirli Kilisesi, Aziz Bedros Kilisesi, Gaziantep Sinanogu, Ömeriye Camii, Ali Nacar Camii ve Boyacı Camii gibi inanç turizmine dair potansiyeller olarak karşımıza çıkmaktadır. Gaziantep şehrinde diğer alternatif turizm türleri olarak iş turizmi, kültürel miras turizmi, sağlık turizmi, MICE, eğitim turizmi, etkinlik turizmi, karavan turizmi ve elbette gastronomi turizmi karşımıza çıkmaktadır.

Gaziantep mutfağı, diğer ülke isimleriyle anılan mutfakların arasında özgünlüğü ve çeşitliliği nedeniyle şehrin ismi ile anılan mutfaktır. Gaziantep mutfağı; kullanılan malzemelerin çeşitliliği, farklı pişirme teknikleri ve bölgede hüküm süren medeniyetlerin etkileri nedeniyle Türk ve dünya mutfakları arasında ayrıcalıklı bir konuma sahiptir. Gaziantep yemeklerinin lezzet sırrı ise birçok medeniyete ev sahipliği yapmış olmanın verdiği kültürel miras, tarih boyunca önemli ticaret yollarının üzerinde bulunması, bölge insanının "yaşamak için yemek değil, yemek için yaşamak" gibi bir bakış açısına sahip olması, iklim, kendine has ot ve baharatlar ve meşhur salçasıdır. Bugün ilin tatlılar da dâhil olmak üzere 500'e yakın özgün yemek çeşidi ve Türk Patent Enstitüsü tarafından tescillenen 291 yemek çeşidi bulunmaktadır.

5. Destinasyon Risk Analizi

	Olasılık					Şiddet					Skor
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	
Küresel Riskler											
Ukrayna-Rusya Savaşının Uzaması			X					X			9
Avrupa Enerji Krizi			X					X			9
Çin-Tayvan Arası Soğuk Savaş'ın Sıcak Çatışmaya Dönme İhtimali			X						X		12
Kuzey Kore-Güney Kore Çekişmesi		X					X				4
Küresel Durgunluk				X					X		16
Yeni Bir Salgın Hastalık			X						X		12
Gıdaya Erişim Zorluğu/Kıtlık			X					X			9
İklim Değişikliği				X					X		16
Doğal Kaynak Krizleri (Su/Enerji Kaynakları)			X						X		12
Biyçeşitlilik Kaybı ve Ekosistem Çöküşü			X						X		12
Büyük Ölçekli Gönülsüz Göç				X					X		16
Yaygın Siber Suç ve Siber Güvensizlik			X						X		12
Yaşam Maliyeti Krizi				X					X		16
Ülkesel Riskler											
Doğal Afetler					X					X	25
Yeni Bir Salgın Hastalık		X						X			6
İklim Değişikliği ve Çevre Sorunları					X				X		20
Bölgesel Savaş ve Terör Riski					X				X		20
Uluslararası Ekonomik, Sosyal ve Politik Gündem				X					X		16
Siber Güvenlik Açıkları			X					X			9
Seyahat Güvenliği/Asayiş-Turiste Yönelik Tehdit			X					X			9
Enflasyon				X				X			12
Rakip Ülke Söylemi			X				X				6
Yerel Riskler											
Terör Riski		X						X			6
Sağlık (Hasta Tedavisi, Acil Müdahale)			X					X			9
Nitelikli Personel İstihdamı			X						X		12
Dolandırıcılık		X						X			6
Yerel Halkın Turizm Faaliyetlerine Uyum Sorunu				X					X		16
Aşırı Turizm Talebi		X					X				4
Çevre Kirliliği ve Temiz Su Kaynaklarının Azalması			X					X			9
Radikal Akımlar		X					X				4
Deprem Riski					X				X		20
Yapı Güvenirliği				X					X		16
Heyelan/Kaya Düşmesi/Çığ			X					X			9
Doğal Güzelliğin Yok Olması ve Çarpık Yapılaşma		X						X			6
Tek Pazara Bağımlılık			X					X			9
Kaçak Göçmenler				X					X		16
Güvensiz Şehir Algısı			X				X				6
Somut Kültürel Mirasın Tahrifatı			X					X			9
Endemik Türlerin Yok Olma Tehlikesi			X					X			9
Katı Atık Bertaraf ve Su Arıtma Problemi			X					X			9
Sel/Taşkın/Su Baskını			X					X			9
Yangın		X					X				4
Meteorolojik ve İklim Değişikliği Kaynaklı Afetler				X				X			12
Kuraklık Tehlikesi			X					X			9
Endüstriyel Kazalar		X					X				4
Turizm Sektörünün Sanayi ve Ticaretin Gölgesinde Kalması					X		X				10

Risk Skoruması ve Risk Puanı Sonucu

		Şiddeti					RİSK SKORU	EYLEM
		Çok Ciddi 5	Ciddi 4	Orta 3	Hafif 2	Çok Hafif 1		
Olasılık	Çok Yüksek 5	Yüksek 25	Yüksek 20	Yüksek 15	Orta 10	Düşük 5	25, 20, 16, 15	KABUL EDİLEMEZ RİSK: Bu risklerle ilgili hemen çalışma yapılmalıdır.
	Yüksek 4	Yüksek 20	Yüksek 16	Orta 12	Orta 8	Düşük 4	12, 10, 9, 8	DIKKATE DEĞER RİSK: Bu risklere mümkün olduğu kadar çabuk müdahale edilmelidir.
	Orta 3	Yüksek 15	Orta 12	Orta 9	Düşük 6	Düşük 3	6, 5, 4, 3, 2, 1	KABUL EDİLEBİLİR RİSK: Acil tedbir gerektirmeyebilir. Orta vadede çalışma yapılmalıdır.
	Düşük 2	Orta 10	Orta 8	Düşük 6	Düşük 4	Düşük 2		
	Çok Düşük 1	Düşük 5	Düşük 4	Düşük 3	Düşük 2	Düşük 1		

6. Rekabet Analizi ve Rekabet Gücünü Artırma

Gaziantep; coğrafi konumu ve potansiyel turizm türleri bakımından kuzeydoğuda Adıyaman, doğuda Şanlıurfa ve Mardin ve son olarak batıda Hatay şehirleri ile rekabet etmektedir. Buna göre ilk göze çarpan ortak nokta, rakip şehirlerin zengin bir yeme-içme kültürüne sahip olmalarıdır. Dolayısıyla Hatay'dan başlayıp en son Mardin'de sona eren bir gastronomi rotasından bahsetmek mümkündür. Benzer şekilde, sayılan dört ilin kültür turizmi arz kaynakları göz önünde bulundurulduğunda şüphesiz yine Hatay'dan başlayıp Mardin'de son bulan bir kültür yolu rotasından bahsedilebilir. Yine Hatay'da bulunan Habib-i Neccar Camii ve St. Pierre Kilisesi'nden yola çıkıp Gaziantep Dülük/Mitras Tapınağı'na oradan Şanlıurfa Balıklıgöl ve hemen sonrasında Göbekli Tepe'ye ve sonrasında Adıyaman Nemrut Dağı ve son olarak Mardin Ulu Camii ile Deyrulzafaran Manastırı'nda sona eren bir inanç rotasından da bahsetmek mümkündür. Bunlara ek olarak Hatay, Gaziantep, Şanlıurfa ve Mardin hattı üzerinden geçen bir mozaik eserler rotasından bahsetmek mümkündür. Buraya kadar bahsedilen dört uzun tematik rotanın, her dört şehir için de turizm gelirine sağlayacağı katkı ortadadır. Böylece söz konusu illerin bir taraftan kendi kaynaklarını etkin değerlendirirken, birbirileri ile yıkıcı rekabetten ziyade ortak sinerji yaratarak güçlü iş birlikleri yapmaları gerekmektedir.

UNESCO Yaratıcı Şehirler Ağı Gastronomi alanında yer alan Gaziantep ve Hatay illerinin bu ortak özellikleri, üzerinde durulması gereken bir konudur. Zira 2024 yılı başı itibarıyla 35 ülkeden 56 şehir bu ünvana layık görülmüştür. Bu noktada, bilhassa "Gastronomi Şehri" ünvanı üzerinden özel tur paketleri hazırlanarak bir rekabet üstünlüğü sağlanabilir. Bu pakete her ne kadar bu ünvana sahip olmasalar da zengin mutfaklarıyla Şanlıurfa, Adıyaman ve Mardin illeri de dâhil edilerek tematik, yerel ve genel paket turlar hazırlanabilir. Bu tur menülerinde de Şanlıurfa'nın "Urfa kebabı", Adıyaman'ın "Besni tavası" ve Mardin'in "kaburga dolması" mutlaka yer almalıdır.

Bir destinasyonun pazarlanmasında öne çıkan turistik ürün bileşenlerinden biri de eğlence imkânlarıdır. "İkinci Sazı"; Cumhuriyet'in kuruluşundan sonra hem klasik Türk müziği icrasının tanınması hem de o yıllardaki Gaziantep müzik kültürünün anlaşılması bakımından önemli bir etkinlik olarak karşımıza çıkmaktadır. İkinci namazından sonra başladığı için bu adla anılan "İkinci Sazı'nda" fasıl geleneği içerisinde devam eden meşklerde sadece Türk sanat müziği veya makam müziği icrası yapılmış, halk müziği ise son dönemlere doğru yaygınlaşmıştır. Mardinlilerin birbirlerinin evlerine giderek ya da belirli bir mekânda bir araya gelerek çeşitli hikâyelerin anlatıldığı, müzik ve folklor oyunlarıyla geceye neşe kattığı bir kültür etkinliği olan "Leyli", aynı zamanda düğün, nişan, sünnet ve asker uğurlamaları için de icra edilmektedir. "Sıra Gecesi veya Sıra Geceleri" ya da Şanlıurfa'da bilinen adıyla "Sıra Gezmek", Türkiye'de Şanlıurfa iliyle özdeşleşen halk kültüründe ses, saz ve söz üzerine sohbet yapılan toplantı ve aktüalite meclisidir. Bölge turizminin gelişimindeki önemli eksikliklerden biri eğlence imkânlarının SOKÜM kaynakları ile artırılmasıdır. Bu noktada Gaziantep için İkinci Sazı ve Mardin için Leyli'nin geliştirilmesi ile bu eksikliğin ortadan kaldırılması mümkündür.

7. Sürdürülebilir Turizm Uygulamalarını Geliştirme

Gaziantep Turizm Tanıtım ve Geliştirme Yol Haritası'nda yer alan tüm başlıklar, sürdürülebilir turizm anlayışını kapsayan ilkeler ve uygulamalar ile uyumlu olacak şekilde hazırlanmıştır. Turizmde sürdürülebilirlik anlayışı ile yerel ekonomiye katkı sağlayarak yerel halkın refahını artırmak, kültürel ve sosyal çeşitliliğin devamlılığını sağlamak, turizmin hem çevre hem toplum üzerindeki olumsuz etkilerini en aza indirmek, doğal ve kültürel mirasın korunmasını sağlamak ve ziyaretçilerin yaşam kalitelerini artırmak amaçlanmaktadır. Bu doğrultuda *Gaziantep Turizm Tanıtım ve Geliştirme Yol Haritası*'nda il turizminin gelişmesi için;

- a. Turizmin doğal çevre üzerindeki negatif etkilerini azaltmak ve faydasını artırmak,
- b. Turizmin kültürel miras üzerindeki negatif etkilerini azaltmak ve faydasını artırmak,
- c. Turizmin yerel halkın sosyal ve ekonomik yaşamı üzerindeki negatif etkilerini azaltmak ve faydasını artırmak,
- d. Etkili sürdürülebilir bir turizm yönetimi geliştirmek, ilkeleri benimsenmektedir.

Gaziantep; el sanatları bakımından zengin bir kültürel mirasa sahiptir. Özellikle sedef kakmacılık, bakırcılık, yemenicilik, kutnuculuk ve Antep işi el işlemeciliği öne çıkan el sanatlarından. Ancak günümüzde bu zanaatları icra eden, yaşatan ustaların sayısında büyük ölçüde azalma olduğu, yeni ustaların yetişmediği ve bu zanaatların unutulma tehlikesiyle karşı karşıya kaldığı gözlenmektedir. Bu noktada yerel ve genel idareler çeşitli kurs ve eğitim programları ile ve farklı desteklerle bu zanaatların ve zanaatkârların desteklemesi gerekmektedir. Böylelikle söz konusu başlıklardaki birikimin gelecek kuşaklara aktarılması sağlanacak ve kente özgü hediyeelik eşya sektörü de beslenmiş olacaktır.

Gaziantep sınırları içerisinde yer alan Zeugma Antik Kenti, Yesemek Açık Hava Heykel Atölyesi, Karkamış Antik Kenti, Dülük Antik Kenti ve Rumkale gibi tarihî ve kültürel alanların korunması ve sürdürülebilirliğinin sağlanması için gereken önlemlerin alınması turizm açısından oldukça önemlidir. Bu bağlamda, bu yerlerin 7/24 hem güvenlik kameralarıyla hem de güvenlik görevlileriyle gözetim altında bulundurulması, tarihî eser kaçakçıları ve definecilerle karşı önlemlerin alınması, yerel halka bu yerlerin önemi anlatılarak sahiplenme duygusunun artırılması, yangın riskine ve doğal afetlere karşı gereken önlemlerin alınması öncelikli yapılması gereken eylemlerdendir. Güvenlik sağlandıktan sonra ise bu yerlerin tanıtım ve pazarlama faaliyetlerine ilişkin daha çok çalışmalar yapılmalı ve buraların daha sık ziyaret edilmesi sağlanmalıdır. Sözgelimi Karkamış Antik Kenti'nin hemen Suriye'nin kuzey sınırıyla komşu olması, burayı ziyaret etmek isteyenleri tedirgin etmekte ve potansiyel ziyaretçiler bu ziyareti bir güvenlik sorunu olarak görmektedir. Oysa burada herhangi bir güvenlik sorununun bulunmadığı ziyaretçilere doğru iletişim ile anlatılmalıdır. Bununla beraber Dülükbaba Tabiat Parkı, Burç Tabiat Parkı ve Burç Göleti gibi Gaziantep'in akciğerleri olan ve yerel halkın piknik yaptığı önemli mesire alanları, başta yangın olmak üzere bitki ve hayvan örtüsünün azalması tehdidiyle karşı karşıyadır. Bu alanların kullanımını sınırlandırılması, alanlarda daha çok güvenlik görevlisinin istihdam edilmesi ve yerel halka bu zenginliklerin korunmasına ilişkin bilincin kazandırılmasına yönelik eğitim programlarının devreye sokulması bu tehdidi azaltacaktır.

Şehrin en eski yerleşim yerlerinden biri Mustafa Kemal Atatürk'ün de nüfusa kayıtlı olduğu Bey Mahallesi'dir. Burada Havara Taşı ile yapılmış eski Antep evleri bulunmaktadır. Bu evler, büyük yatırım ve projelerle restore edilerek butik otellere, tematik müzelere ve kafeteryalara dönüştürülmüş ve şehir turizmüne kazandırılmıştır. Bu noktada bu dönüşümün tamamlanması, bölgenin bilinirliğinin artırılması ve bu sayede Bey Mahallesi'nin bölgesel bir çekim noktası hâline getirilmesi faydalı olacaktır.

8. Gastronomi Kaynaklarını Etkin Kullanma

Gaziantep, bilindiği gibi hem ulusal hem de uluslararası çapta tescilli bir “gastronomi şehridir”. İlin kendine has 500 civarında yemek çeşidi vardır. Bu yemeklerden 291 tanesi ise Türk Patent Enstitüsü tarafından tescillenmiştir. Şehirde tescillenmiş coğrafi işaretli ürün sayısı ise 105’tir. Gaziantep baklavası ile Araban sarımsağı ise Avrupa Birliği tarafından coğrafi işaret tescili almıştır. 2023 yılı verilerine göre şehre gelen ziyaretçi sayısı neredeyse 1 milyona dayanmıştır. Bu ziyaretlerin önemli bir çoğunluğu gastronomi turizmi odaklıdır. Şehirde 2018 yılından bu yana her yıl düzenlenen ve 2023 yılında altıncısı düzenlenen GastroAntep Uluslararası Gaziantep Gastronomi Festivali, ulusal ve uluslararası düzeyde yoğun bir katılımı ve çok çeşitli etkinliklerle başarıyla sürdürülmektedir.

Gastronomi; sadece yemek içmek değildir, tarım, ziraat, kültür ve sanat boyutları olan ve dünyada sekizinci sanat olarak kabul edilen bir bilimdir. Gaziantep’in gastronomi kaynaklarını koruması ve daha etkin kullanabilmesini sağlayabilmek, farklı boyutları olan bir husustur. Bu bağlamda öncelikli olarak göz önünde bulundurulması gereken husus; ata tohumlarının, tarım ve zirai çeşitliliğin desteklenmesi ve üretimi için bir şehir politikası oluşturmaktır. Tarladan sofraya üretimin esas olduğu gastronomide zaten belli bir seviyede olan Gaziantep için bu adım ve sonrasındaki uygulamalar büyük önem taşımaktadır. Bununla beraber, şehirde bulunan gastronomi paydaşlı kurum, kuruluş ve işletmelerin lezzet artırımı ve kültürel zenginliğin artırılması hususunda iş birliği yapmaları önemlidir. Bununla beraber şehirde faaliyet gösteren konaklama işletmeleri ve yiyecek-içecek işletmeleri menülerinde coğrafi işaretli yöresel yemeklere yer vermeleri konusunda yönlendirilmelidir. Benzer şekilde bir hikâyesi olan, sözgelimi bayram yuvarlaması, lohusa kuymağı, gelin tatlısı, damat dolması, omaç ve sıkma gibi Gaziantep yemekleri için farkındalık oluşturabilmek için yerel yönetim ve ilgili kurumlarca gereken çalışmalar yapılmalı ve yemek sunumunda hikâyeler daha etkili kullanılmalıdır.

Gaziantep, 2015 yılından bu yana UNESCO Yaratıcı Şehirler Ağı üyesidir ve ilin bu konuda çok aktif çalıştığını söylemek mümkündür. İlin bu konudaki bilinirliğini artırmak ve devamını sağlamak için bilhassa gastronomi temelli GastroAntep Festivali gibi önemli, bilinen ve saygı duyulan etkinlikleri artırmak önem taşımaktadır. Bu manada bir gastronomi etkinliği olarak “fıstık hasadı” ile “biber hasadı”nın ön plana çıkarılmasının, gastronomi kaynaklarının etkin kullanılması noktasında önemli adımlar olacağı düşünülmektedir.

Gaziantep gastronomisinin gelişiminde önemli rol oynayan kurumların başında Gaziantep Büyükşehir Belediyesi (GBB) gelmektedir. GBB, ilk defa 2017 yılında açtığı Mutfak Sanatları Merkezi (MSM) ile Gaziantep’e özgü yöresel lezzetleri tanıtmak, Gaziantep mutfağı ile yöresel ürünlerin yerli halka ve turistlere tanıtılmasını sağlamak ve yöresel Gaziantep mutfağının tencere yemeklerinin kaybolmaya yüz tutmuş tariflerini gün yüzüne çıkarmak amacıyla kurulmuştur. Bu amaçlarla kurulan ve şehrin farklı noktalarında hizmet veren MSM’nin, sayısının artırılması faydalı olacaktır. Son olarak MSM’lerde profesyonellere yönelik Gaziantep yemekleri üzerine İngilizcede “master class” olarak tanımlanan derin uzmanlık eğitimleri verilmesi de düşünülmelidir.

9. Dijitalleşme ve Akıllı Turizm Uygulamalarını Etkili Kullanma

Bilgi teknolojileri ile web teknolojilerinde yaşanan gelişmeler, turizmde yeni bir çağ açmış ve bugün akıllı turizm kavramını gündeme getirmiştir. Akıllı turizm uygulamalarında turistler veya kullanıcılar, teknoloji tabanlı turizm deneyimi yaşarken aslında eş zamanlı olarak bu deneyimlerle endüstrinin şekillenmesine katkıda bulunmaktadır. Böylelikle akıllı turizm deneyiminin aktif katılımcıları olmaktadır. Örneğin turistler, dijitalleşme ve akıllı turizm uygulamaları sayesinde çok basit ve hızlı bir şekilde bir destinasyon hakkında diğer turistlerin deneyimlerine, görüşlerine ulaşabilmekte;

kendileri için en uygun fiyatlı ve tarihli tatil rezervasyonlarını yapabilmektedir. Buna ek olarak turistler, bu uygulamalar sayesinde zaman ve emek tasarrufu sağlamaktadır. Bu duruma verilebilecek en basit örnek, birkaç ekran dokunuşuyla yeme-içme hizmeti satın almalarıdır. Sağladığı bu imkânlar doğrultusunda dijitalleşme ve akıllı turizm uygulamaları, akıllı iş ekosisteminde yer alan bütün paydaşlarda kullanım imkânı sağlayarak seyahat öncesinden seyahat sonrası değerlendirme aşamasına kadar turizmin birçok aşamasında etkili bir kullanıma sahip olmaktadır.

Gaziantep'e ilişkin akıllı turizm uygulamaları bulunmaktadır. Bunlardan bir Gaziantep Büyükşehir Belediyesi (GBB) tarafından geliştirilen Visit Gaziantep uygulamasıdır. Bu uygulama; Gaziantep'in gezi, konaklama ve tarihî mekânları gibi birçok bilginin edinilebileceği ve gezerken ziyaretçilere yardımcı olan bir mobil uygulamadır. Yine GBB'nin bir uygulaması olan Gaziantep Kart uygulamasında yer alan seyahat planlayıcısı, yakın noktalar, hatlar, popüler yerler ve menüler ile turistlere yardımcı olabilecek içeriklere sahiptir. Bir diğer uygulamada Gaziantep 27 şehir uygulamasıdır. Bu uygulamada yerel olaylar ve spor haberlerini içeren televizyon, gazete, radyo kanallarının yanında yaygın yerel sosyal medya uygulamaları da bulunmaktadır. Bunlara ek olarak en uygun uçak bileti ve otobüs bileti fırsatları ile yemek servislerinde son kampanyalar ve yerel ürünler satan e-ticaret sitelerine ait fırsatlar bulunmaktadır. Ancak yukarıda belirtilen Visit Gaziantep uygulamasının dışındaki iki uygulama sadece Türkçe dil desteği sağlamaktadır. Bu uygulamalarda İngilizce başta olmak üzere farklı dillerden oluşan seçenekler kullanıcılara sunulmalıdır. Şehirdeki akıllı turizm uygulamalarına Gaziantep Zeugma Mozaik Müzesi ile Bayazhan Kent Müzesi'nde bulunan elektronik rehber sistemleri de örnek olarak verilebilir.

Gaziantep gibi çok önemli ve zengin bir turizm kaynağına sahip bir şehirde özellikle müze ve ören yerlerinde sanal ve artırılmış gerçeklik uygulamaları geliştirilmeli, akıllı turizm uygulamalarının artırılması ve çeşitlendirilmesi önerilmektedir.

10. Tematik Rotalar Geliştirme

Gastronomi Rotası: Gaziantep, sahip olduğu konumuyla Mezopotamya ile Anadolu arasında bir köprü vazifesi üstlenmektedir. Bu sebeple Gaziantep'te çok çeşitli ürünlerle şekillenen zengin bir mutfak kültürü ortaya çıkmıştır. Gaziantep'e gelen turistlerin kente özgü yiyecek ve içecekleri tatması, rağbet göstermesi kentin bu özgün değerinin sürdürülebilirliği açısından da önem arz etmektedir. Kente gelen turistler için gastronomi rotaları oluştururken gün içerisinde yayabilecekleri bir tur yapmaları isabetli olacaktır. Çünkü Gaziantep'te tadımı yapılması gereken birçok lezzet vardır. Gaziantep'te sabah kahvaltısında tüketilen ve yöreye özgü tatlar olan beyran, ciğer ve katmer, öğle yemeği için birbirinden lezzetli kebaplar ve akşam yemeği için yöreye özgü tencere yemekleri ile kentin sembolü haline gelen baklava ve finalde menengiç kahvesiyle son bulan bir gastronomi rotasının oluşturulması çok tercih edilen bir turizm aktivitesi olabilir. Bu rotanın daha çekici bir hale getirilmesi için kentte faaliyet gösteren yiyecek-içecek işletmelerinin nitelikli servis ve mutfak personellerine sahip olması, hijyen konusunda çalışanların eğitilmesi ve aynı zamanda yerel halk ile işletme sahiplerinin turizm konusunda bilinçlendirilmesi önem arz etmektedir.

Baklava Rotası: Anadolu mutfak kültüründe tatlıların çok özel bir yeri vardır. Bugün sağlık problemi olmadığı müddetçe tatlını sevmeyen çok az insana rastlanır. Gaziantep kendine özgü, çok özel ve güzel tatlıları olan bir şehrimizdir. Gaziantep, tatlı üretimiyle şöhreti ülke sınırlarını aşmış bir kentimizdir ve tatlının başkentidir. Gaziantep'te ön plana çıkan tatlı, Avrupa Birliği tarafından da tescillenen ve coğrafi işaretli bir ürün olan baklavadır. Üretimi hayli zahmetli ve maliyetli olan baklava, kente gelen turistlerin yemek için sabırsızlandığı tatlılardandır. Baklavanın yanı sıra kente özgü olan katmer, Antep kurabiyesi ve fıstık sarma gibi tatlılar da Gaziantep'e gelen turistler tarafından çokça tercih edilmektedir. Gaziantep şehir merkezinde ve ilçelerinde birçok baklava

imalathanesi bulunmaktadır. Baklava, Gaziantep'te ulaşılması en kolay tatlılardandır. Hazırlanması ve sunumu çok zahmetli olan baklava, usta eller tarafından üretilmektedir. Her aşamasında ustalık isteyen bu tatlının yapım aşamalarının ve kullanılan malzemenin daha net anlaşılması açısından kentte oluşturulacak bir baklava rotası çok fazla ilgi uyandıracaktır. Baklava rotası planlanırken turistlerin baklava yapımını görmeleri ve bizzat deneyimlemelerine imkân verilmesi büyük önem taşımaktadır. Gaziantep Kalesi yakınlarında Şekeroğlu Mahallesi'nde bulunan Millet Han içerisinde üst katta yer alan Baklava Müzesi; yerli ve yabancı turistlere, pazartesi hariç her gün saat 14.00'te canlı olarak baklavanın geleneksel usulle yapımını izleme olanağı sunmaktadır. Ayrıca baklava yapımında kullanılan malzemeler ve yapım aletleri de burada yer almaktadır. Bununla beraber kentin önemli baklava markalarının imalathanelerinde de günün belli saatlerinde atölye çalışmalarının yapılması önerilebilir. Öte yandan baklavanın fiyatının çok yüksek olması bu rotaya olan ilgiyi azaltabilir. Bununla beraber şehirde cevizli baklava üretimi yok denecek kadar azdır. Cevizli baklava üretiminin artması çeşitliliğin artmasıyla beraber fiyatının da düşmesini sağlayacaktır. Bu hususun göz önünde bulundurulması rotanın sürdürülebilirliği açısından önem taşımaktadır. Ayrıca bu rota içerisine baklavanın ana maddelerinden birisi olan Antep fıstığı hasadının da dahil edilmesi rotaya olan ilgiyi daha da arttıracaktır. Tarladan tabağa sloganıyla fıstığı hasat edip sonrasında baklava üretiminde kullanan turistlerin var olması bu rotayı tercih edecek kitlelerin ortaya çıkmasında etkili olacağı düşünülmektedir.

Müzeler Rotası: Gaziantep, sahip olduğu tarihi ve kültürel zenginlikleri ile dikkat çeken önemli kentlerimizden birisidir. Mevcut sınırları içerisinde tarihsel süreçte birçok medeniyete ev sahipliği yapan şehir, bu medeniyetlerden miras kalan alanların korunması ve sürdürülebilir kılınması hususunda öncülük etmektedir. Sahip olduğu birçok müze ile tam bir kültür mozaği özelliği gösteren kentte farklı işlev ve içerikte birçok müze yer almaktadır. Bu müzelerin başlıcaları; Zeugma Mozaik Müzesi, Gaziantep Arkeoloji Müzesi; 25 Aralık Gaziantep Savunması Kahramanlık Panoraması ve Müzesi, Atatürk Anı Müzesi, Oyun ve Oyuncak Müzesi, Hamam Müzesi, Rayiha Baharat Müzesi, Bayazhan Kent Müzesi, Peynir Müzesi ile Gaziantep Baklava Müzesi'dir. Bu müzeler, kent tarihi ve kültürü içerisinde değerlendirilen farklı kavramlara yönelik detaylı bilgiler sunarak "Müzeler Kenti Gaziantep" sloganının tam anlamıyla karşılık bulmasına katkı sunmaktadırlar. Sonuç olarak zengin bir müze ağına sahip kentte oluşturulacak bir müze rotası şehrin kadim kültürel geçmişinin paylaşılması ve yaşatılması adına isabetli bir girişim olacaktır. Gaziantep şehir merkezinde birçok müze olmasından dolayı bu rotanın oluşturulması hiç zor olmayacak ve rotanın alt ve üst yapı imkanları son derece yeterli olacaktır. Böyle bir rota bilhassa kültür turistlerinin çok ilgisini çekeceği düşünülmektedir.

Yöresel El Sanatları Rotası: İnsanın güzel olana yönelik ilgisi sonucu ortaya çıkan becerilerin maddi bir unsura şekil verme ya da var olan şekli üzerinde yapılan dokunuşlarla ortaya çıkan ürünlere el sanatları denilmektedir. Gaziantep, el sanatları konusunda son derece zengin bir çeşitliliğe sahiptir. Gaziantep'te; sedef kakmacılık, bakırcılık, kutnu dokumacılığı, aba dokumacılığı, yemenicilik, Antep işi el işlemleri, gümüş işlemeciliği, Antep kilim ve halı dokumacılığı, küpçülük, kuyumculuk, semercilik, zurnacılık ve müzik aletleri yapımı gibi yöresel sanatlar varlıklarını sürdürmektedir. Kendi kültürüne ait yaşam izleriyle geçmiş kültürleri bir araya getiren bu el sanatları, yaşadığı topluma ait birçok konuda bilgi sahibi olmamızı sağlamaktadır. Gaziantep'te dokunan bir kilime baktığımızda şehrin insanının yaşam biçimini, bölgenin bitki örtüsünü, gelenek ve göreneklerini yani her yönüyle Gaziantep'i görebilmek mümkündür. Bu sebeple bu kültürel yoğunluğun merkezine yöresel el sanatlarını koyarak bu ürünlerin turistlerle buluşmasını sağlayacak bir rotanın oluşturulması kentin kalkınması, bahse konu el sanatlarının sürdürülebilir olması, bu el sanatlarını icra eden zanaatkarların ekonomik yönden desteklenmesini ve son olarak el sanatlarının nesilden nesile aktarılmasını sağlayacaktır. Daha ziyade Kalealtı Mahallesi ile Bakırcılar Çarşısı

civarında yoğunlaşacak böyle bir rotada, turistlerin bu sanatları deneyimlemelerine imkân sağlanması büyük önem taşımaktadır. Bu sayede hediyelik eşya ve bu sanatların icrasında kullanılan hammadde satışları büyük ölçüde artacaktır. Yemeni yurdumuzun diğer yörelerinde yazmaya verilen isim olmasına karşılık, Gaziantep'te ayağa giyilen bir çeşit ayakkabıya verilen isimdir. Yemeni, üstü kırmızı ya da siyah deriden tabanı ise köseleden dikilen topuksuz ve çok sıhhatli olan ayakkabılara denir. 600-700 yıllık bir geçmişe sahip olan yemenicilik için ayrı bir rotanın oluşturulması, bu rotada yemeni atölyelerini ziyaret edilmesi, köşger adı verilen yemeni ustaları ile söyleşiler yapılması, yılın belli dönemlerinde yemenicilik eğitim programlarının düzenlenmesi tavsiye edilebilir.

11. Kent Peyzajını Düzenleme ve Rekreatif Alanları Artırma

Bir destinasyonun pazarlanmasında öne çıkan konulardan biri de nitelikli ve belli bir estetik anlayışına sahip kent peyzajıdır. Kentin kültürel birikimleri olarak sayılan kültürel miras alanlarının gerek peyzaj ve gerekse çevresel olarak düzenlenmesi kent turizmine ve kalkınmasına katkı sağlayacaktır. Gaziantep'te bulunan Antep evleri bu anlamda peyzaj çalışmalarıyla birlikte turizme kazandırılabilir. Bey Mahallesi, Kalealtı Mahallesi ve Şehreküstü Mahallesi'nde yoğun olarak bulunan bu evler, yapılacak restorasyon çalışmaları ile kent kültürünü yansıtan alanlar olarak değerlendirilebilir. Bu alanlarda yapılacak olan ışıklandırma, yöresel ürünler için bir pazar alanı ve bunlara ek olarak alanın fiziki kapasitesine uygun otoparklar, yürüyüş yolları gibi turistlerin konforlu vakit geçirebilecekleri bir alan ortaya çıkarılabilir. Yine bu alanların belli bir kısmının trafiğe kapatılması insan sirkülasyonunun artmasını ve bu sayede ekonomik bir hareketliliğin ortaya çıkmasını sağlayabilir. Benzer şekilde Gaziantep'in el sanatları ile yöresel ürünlerinin üretim ve satış merkezi olan Bakırcılar Çarşısı ile Almacı Pazarı Bölgesi'nde yaşanan yoğun trafik sorununa bir çözüm olarak orta ve uzun vadede bu bölgenin araç trafiğine sınırlandırılması düşünülebilir.

Gaziantep'in önemli rekreatif merkezleri olan Burç Tabiat Parkı, Dülükbaba Mesire Alanı ve Erikçe Piknik Alanı'nda ahşap oturma grupları ile üstü kapalı ahşap kamelyaların sayısının artırılması, sabit tuvaletlerin yenilenmesi ve bunlara ek olarak ilave tuvaletlerin yapılması isabetli olacaktır. Ayrıca bu merkezlerde özellikle büyük boy çöp kutularının sık aralıklarla yerleştirilmesi ve çeşme sayısının artırılması ihtiyacı da bulunmaktadır. Yine bu alanlarda ışıklandırma ile güvenlik imkânlarının artırılması da hâlihazırdaki huzur ve güvenliğin daha da artmasını sağlayacaktır.

12. Deneyimsel Turizm Uygulamalarını Artırma

Hatırlanabilir turizm deneyimi, gezi/tatil süreci bittikten sonra yaşananların olumlu bir şekilde hatırlandığı ve zihinde tekrardan anımsandığı süreç olarak ifade edilmektedir. Turistler, her gezi deneyiminde seyahatlerine ilişkin olumlu veya olumsuz deneyimleri hatırlamaktadır. Bu bağlamda Gaziantep, sahip olduğu somut ve somut olmayan turizm zenginliklerini gelen turistlere yaşattığı güzel anılarla sunmalıdır. Gaziantep denildiğinde akla ilk gelen gastronomi şehri algısıdır. Buradan hareketle gelen turistlere gastronomi deneyimi sağlanmalıdır. Avrupa Birliği tarafından da tescil edilen baklavanın üretim deneyimini birçok turist yaşamak isteyebilir. Bu deneyim için belli noktalarda uygulama alanları oluşturabilir. Hatta şehirde bir marka hâline gelmiş baklava üretim işletmelerinde de bu deneyim yaşatılabilir. Benzer uygulama, oldukça eğlenceli bir yapım süreci olan katmer için de yapılabilir. Baklava ve katmer üretiminde önemli bir ham madde olan ve aynı zamanda da Gaziantep için bir marka değeri taşıyan "Antep fıstığı" hasadı da deneyimsel turizm uygulamaları arasında düşünülebilir. Bununla beraber zengin bir kültürel geçmişe sahip olan kentte bakırcılık, sedef kakmacılık ve yemenicilik gibi farklı el sanatları üreticiliği de yer almaktadır. Şehre gelen turistlere yönelik bu el sanatları ile ilgili deneyim atölyelerinin kurulması uygun görülmektedir. Gaziantep'in zengin halk kültürü içerisinde önemli bir yer tutan "Barak kültürü" de kente gelen

turistler tarafından merak edilebilecek bir deneyim olarak görülebilir. Barak kültüründe yer alan uzun havalar ve bölgeye ait yöresel kıyafetler, bu deneyimler arasında ilgi çekici olarak görülebilir. Barak kültürünün sürdürülebilir olması adına kentte düzenlenen etkinlikler içerisinde yer alması önem arz etmektedir. Bu kapsamda ilk defa 2018 yılında yapılan geleneksel GastroAntep Uluslararası Gaziantep Gastronomi Festivali çerçevesinde Barak kültürünün tanıtıldığı bir standın kurulması ve aynı zamanda bir atölye içerisinde Barak Havaları'nın (uzun hava) seslendirilmesi ve Barak yöresel kıyafetlerinin turistler tarafından denenmesi gibi etkinlikler planlanabilir.

13. Nitelikli Hediyeelik Eşya Envanterini Geliştirme

Kentte ön plana çıkan sedef kakmacılık, kutnu kumaş dokumacılığı, yemenicilik ve bakır işlemciliği gibi kent kültürünü doğrudan yansıtan el sanatları, kentin tanıtımı açısından kayda değer bir yere sahiptir. Bu el sanatlarına bağlı olarak ortaya çıkan ürünler, turistlerin ilgisini çekecek form ve kalite de üretilip hediyeelik eşyaya çevrildiği zaman hem kentin tanıtımı hem bahse konu el sanatlarının sürdürülebilirliği hem de bu işi yapan kişiler açısından ekonomik bir canlılığı da beraberinde getirebilir. Kente gelen yerli ve yabancı turistlerin bu el sanatlarına özgü hediyeelik eşyalara kolaylıkla ve bir arada ulaşabilecekleri mekânların oluşturulması, şehrin turizm gelirlerinin artmasında önemli bir rol oynayacaktır. Farklı kültürlerle ev sahipliği yapan kentte, hediyeelik eşya bakımından çeşitlilik oluşturacak, alternatif fikirlere de ihtiyaç duyulmaktadır. Bu anlamda el sanatları dışında diğer somut kültürel miras alanlarını da yansıtan hediyeelik eşya üretimini de sağlamak yerinde olabilir. Örneğin, Zeugma Antik Kenti, Yesemek Açık Hava Heykel Atölyesi ve Gaziantep Kalesi gibi alanlara özgü ve ilgi çekici bir tasarıma sahip ve farklı gelir grubuna göre çeşitlendirilmiş hediyeelik eşya modellerinin tasarlanması şehir kimliğinin çeşitliliğine katkıda bulunabilir. Bu anlamda çok bilinen somut kültür varlıklarının nitelikli replikaları, ilin hediyeelik eşya envanterini artıracaktır. Gaziantep'in marka ürünleri olan Antep fıstığı ile baklavanın da yine özgün tasarımlarla turistlerin beğenisine hediyeelik eşya formlarında sunulması da düşünülmelidir. Tüm bunların yanı sıra Barak kültürüne özgü folklorik öğelerin de (kutnu kumaşından yapılmış, şalvar, gömlek, yelek, Ahmediye) hediyeelik eşya stantlarında yerini alması, kent tanınırlığına katkıda bulunması bakımından göz ardı edilmemesi gereken konular arasında sayılabilir.

Hediyeelik eşya çeşitliliğine daha kolay ulaşımın sağlanması adına kentin tarihî mekânlarından birisi seçilerek belirlenen bir alanda ve belirli gün ve saatler arasında pazar niteliğinde bir yapılanmayla bu eserlerin tanıtımı ve pazarlaması yapılabilir. Buna ek olarak bu tür pazar alanlarının kentte yapılacak paket tur planlamalarına bir güzergâh olarak eklenmesi, bu alanların daha hızlı gelişmesine ve bilinmesine katkı sağlayacaktır. Bununla beraber hediyeelik eşya üretimi yapan esnafın ürettiği ürünler hakkında bilgi sahibi olmasını sağlamak için bir dizi eğitime tabi tutulmasının, hediyeelik eşyaların üretim kalitesi ile arzını artıracığı düşünülmektedir. Son olarak hediyeelik eşyaların ait olduğu dönem ve kültür açısından kronolojik bir sıralamasının yapıp envanter kayıtlarının da tutulması, sürdürülebilirlik ve kent hafızası açısından etkin bir rol oynayabilir.

14. Gastronomi İşletmelerinin Resmî ve Dinî Bayramlarda Açık Bulundurulmasına Yönelik Farkındalığı Geliştirme

İnsanların seyahat etme zamanlarında tatil dönemleri önemli rol oynamaktadır. Gaziantep özellikle iç turizm talebinde resmî tatillerde önemli bir taleple karşılaşmaktadır. Kente gelen ziyaretçilerin seyahat amacı arasında gastronomi turizminin öne çıktığı ve özellikle bu tatil dönemlerinde gastronomi işletmelerinin önemli kısmının da kapalı olması, kent turizmi için arz ve talebin istekleri arasında farklılıktan kaynaklanan bir sorun olarak ortaya çıkmaktadır. Bu tatil dönemlerinde beklentilerle gelen ziyaretçilerin sayısına koşut olarak talep artarken diğer taraftan işletmeler de bu

tatil dönemlerini gerek geleneksel değerlerine göre şekillenmiş yerel alışkanlıklar gereği ve gerekse 12 ay boyunca faaliyetleri için bir dinlenme fırsatı kabul ederek işletmelerini kapalı tutma eğilimindedirler. Bu noktada şehrin yerel yönetimi ve meslek odaları gibi sivil toplum örgütlerinin çabaları ve bu işletmelerle yapacakları görüşmeler neticesinde, işletme sahiplerinin belirtilen günlerde de hizmet vermeye teşvik edecek adımları atmaları önem arz edebilir. Söz konusu adımlar ile turist memnuniyeti odaklı bir işletmecilik kültürü gelişmesinin yanında, işletme sahipleri ve seyahat acentelerini bir araya getirmek suretiyle özellikle paket turların yeme-içme hizmetini seçenekli farklı işletmeler aracılığıyla gidermeleri de sağlanabilir. Böylece turist talebi, öğrenilmiş mekânların dışında özellikle tatil ve bayram günlerinde açık olan farklı işletmelere de yönlendirilebilir. Bu durum daha dengeli bir turist geliri dağılımıyla birlikte farklı işletmelerin bilinirliğinin artmasına da katkı verebilir. Büyükşehir Belediyesi ve meslek odalarının çabasıyla gelen ziyaretçilerin memnuniyetini artırmaya yönelik işletme sahiplerinin bilinçlerinin daha üst seviyelere çıkartılması çabası bu noktada kritik faktör olarak görülmektedir. İlgili sorunun çözüme kavuşturulmasında bir diğer alternatif olarak da hâlihazırda Gaziantep'te var olan Büyükşehir Belediyesine ait yiyecek-içecek işletmelerinin sayısının artırılması da çözüm olabilecektir.

15. Bey Mahallesi'ni Cazibe Merkezi Hâline Getirme

Bey Mahallesi, Gaziantep geleneksel konut mimarisinin en somut örneklerinin sergilendiği bir alandır. Dolayısıyla zamana meydan okuyan ve günümüze kadar ayakta kalmayı başaran bu alanların turizme kazandırılması ve bir çekicilik unsuruna dönüştürülmesi, kentin ekonomik kalkınmasında önemli bir yer tutacaktır. Bu alanların aslına uygun bir şekilde restore edilmesi ve turizm amaçlı kullanıma teşvik edilmesi ve bunları yaparken kararlı bir turizm politikası izlenmesi gerekmektedir. Belirtilen alanda gerekli peyzaj çalışmalarının yapılması, turistlerin beklentilerini karşılayacak doğru kullanım amaçlarının belirlenmesi ve planlı bir alt yapı çalışmasının yapılması isabetli bir hamle olacaktır. Burada yer alan evlerin kafeterya, butik otel, butik sinema ve farklı sanatsal etkinlikler için tasarlanması mahalleye olan ilgiyi de artıracaktır. Tüm bu planlamalar yapılırken insanların kendilerini güvende hissedebileceği bir alanın tanzimi de yapılmış olacaktır. Yine bu mahallenin Gaziantep yerel paket tur programlarına yoğun bir şekilde dâhil edilmesi ve rehberler tarafından tanıtımının yapılması çekicilik düzeyini artıracaktır. Kent içerisinde oluşturulacak bir Antep Evleri Rotası'nın merkezine yerleştirilecek bir Bey Mahallesi bu sayede çokça ziyaretçi çekecektir. Dar sokakları ve özgün mimarisiyle dikkatleri üzerine çeken Bey Mahallesi, sahip olduğu niteliklerle önümüzdeki dönemlerde bir dizi veya filmin platosu olmaya ve sonrasında dizi turizminin öznesi olmaya da uygundur. Öne çıkan mimari özellikleriyle Gaziantep halkının sosyal yaşamı hakkında önemli bilgiler sunan Bey Mahallesi, Gaziantep savunması sırasında halkın yaşamış olduğu zorluklara şahit olmuş ve tarihe tanıklık etmiştir. Buradan hareketle merkezinde Bey Mahallesi'nin yer aldığı bir belgesel filminin yapılması, alanın tanıtımına ve sonrasında bir cazibe merkezi olarak görülmesine olumlu katkılar sunabilir.

16. Alkollü Menülere Sahip Nitelikli Mekânları Artırma

Gaziantep, alternatif turizm türlerinin bir arada yer aldığı önemli bir destinasyondur. Şehre gelen turistler de kentin bu özelliğine bağlı olarak farklı turistik aktivitelerde bulunmak arzusu içerisinde. Özellikle şehre gelen yabancı turistler, gece hayatı olarak nitelendirilen ve içeriğinde eğlence mekânları ile alkolün de olduğu bir arayış içerisine girmektedir. Ancak bu beklentilerini karşılayacak nitelikli alkollü mekânların Gaziantep'te yeterince olmadığı görülmektedir. Bu eksiklik ise şehir turizminin gelişimine olumsuz olarak yansımaktadır. Geceleme sayısına da etki eden bu eksikliğin giderilmesi hem yiyecek-içecek işletmelerini hem de konaklama işletmelerini olumlu bir şekilde etkileyecektir. Gaziantep'e düzenlenen turlarda alkollü mekânlarda eğlenmek isteyen

turistler, kentte istediğini bulamayınca alkollü eğlence mekânlarına gidebilmek için çevre illeri tercih etmektedir. Bu durum şehrin geceleme sayısını olumsuz etkilemektedir. Nitelikli alkollü mekânların sayısı artırılarak turistlerin istek ve beklentilerine cevap vermek, şehrin turizm gelirleri ile istihdam olanaklarının artışı sağlanabilir. Bu noktada alkollü mekânlara verilecek ruhsatın, kent dokusuna zarar vermemesi ve alan seçiminin dikkatlice yapılması gerekmektedir.

17. Başta Ankara Bağlantılı Olmak Üzere Uçuş Sayısı ve Noktalarını Artırma

Gaziantep, sanayi, ticaret, tarım ve turizm alanlarında gelişmiş bir şehirdir. Kentin ekonomik kalkınmasına büyük katkı sağlayan bu alanlar yoğun bir faaliyet ve etkinlik içerisindedir. Bu sebeple ulaşım olanaklarının ve bilhassa hava yolu ulaşım imkânlarının artırılması önem arz etmektedir. Günümüz turizmde, özellikle uluslararası seyahatlerde hava yolu ulaşımı çok tercih edilmektedir. Bunun yanında yurt içi ulaşımında da yoğun bir şekilde yine hava yolu ulaşımı tercih edilmektedir. Gaziantep'in büyük yüz ölçümüne sahip Türkiye'nin güney batı ucundaki konumu, hedef pazarlar arasında Türkiye'nin yoğun nüfuslu büyük illeri olan Ankara, İzmir ve İstanbul gibi uzak iller olması, bu illerden kente olan talebi hava yolu ulaşımına teşvik etmektedir. Diğer taraftan Gaziantep, 2023 yılında 190 ülkeye ihracat gerçekleştirmiş ve 10 milyar dolar gelir elde etmiştir. Birçok ülkeyle ticaret yapan Gaziantep'in hava yolu ulaşımının ulusal ve uluslararası ölçekte uçuş noktalarının çeşitlendirilmesi, direk ve bağlantılı uçuş sayılarının artırılması büyük önem taşımaktadır. Bu anlamda hava yolu taşımacılığında Gaziantep'e sefer düzenleyen şirketlerle iletişime geçilerek sefer sayısı artırılmalıdır. Özellikle turizm faaliyetlerinin yoğun olduğu kongre, fuar ve festival dönemlerinde şehre yapılacak direkt ya da aktarmalı uçuşların sayısının artırılması sağlanabilir.

18. İlde Seyahat Paketlerini Çeşitlendirme

Gaziantep'e dışarıdan gelen ve kentin tarihi ve kültürel noktalarını deneyimlemek isteyen gruplar için yapılan tur programlarının genel olarak yeterli olduğu söylenebilir. Diğer taraftan kent merkezi içinde ve kentin kırsalındaki cazibelerin de kapsandığı cazip tur seçeneklerinin artırılması gerekmektedir. Kendine has farklı sosyokültürel özelliklere sahip olan bu kentin turistler nezdinde daha iyi tanınması ve kent kimliğinin daha net olarak anlaşılması açısından şehir turizmine hizmet veren seyahat acentelerinin, başta kent merkezi odaklı olmak üzere kırsal cazibelerin de kapsandığı yaratıcı ve cazip tur paketi planlamaları yapmaları gerekmektedir. Bu noktada günübirlik, 1 gecelik ve 3 gecelik paketler hazırlanmalıdır. Bu bağlamda Gaziantep'e gelen turistlerin kent merkezine ilgilerini artırıcı çalışmaların yapılması ve kent merkezine yönelik paket tur alternatiflerinin artırılması için seyahat acentelerinin de tur programlarını güncellemeleri gerekmektedir. Bununla beraber şehirde faaliyet gösteren seyahat acentelerinin sadece ulaştırma araçlarının bilet satışını yapmaları ya da yoğun bir şekilde vize işlemleriyle uğraşmaları yerel seyahat paketlerinin oluşturulmasının önünde bir engel olarak değerlendirilebilir. Bu sebeple yerel acentelerin paketler geliştirmede daha aktif olmaları ve paket seçeneklerinin çokluğu, Gaziantep turizminin gelişimi açısından önem taşımaktadır.

19. Halka Açık Modern Tuvaletlerin Sayısını Artırma

Günümüz destinasyonlarında tuvaletler, bebek emzirme ve bakım alanları ile dinlenme ve çok amaçlı ihtiyaç alanı hâline dönüşmüştür. Bu tip modern tuvaletler hem yerel halk hem de turistler için temel bir beklenti olarak değerlendirilmektedir. Gaziantep şehir merkezinde, kent içi rotalar üzerinde ve turistik çekim merkezlerinde yukarıda bahsedilen çok amaçlı modern tuvalet sayıları artırılmalı ve mevcut tuvaletlerin de dönüşümü sağlanmalıdır. Bazı ülkelerde turistler için kentin belli başlı noktalarında tuvalet haritaları hazırlanmıştır. Buna uygun olarak turistlerin şehir ile bilgi edindiği mevcut aplikasyonlarda söz konusu şehir tuvaletlerinin yerleri de işaretlenmeli ve

yönlendirme tabelaları da artırılmalıdır. Bu sayede yerli ve yabancı ziyaretçiler için tuvaletlerin bulunması kolaylaşacaktır.

20. “Visit Gaziantep” Mobil Aplikasyonunun Hedef Pazarlara Göre Dil Seçeneklerini Artırma

Şehre gelen turistlerin turizm ürünlerine daha kolay erişebilmeleri adına “akıllı şehir, akıllı turizm” sloganıyla kentteki turizm çekiciliklerine teknolojik imkânlar kullanılarak ulaştırılması, şehrin bir turizm merkezi olarak tanınmasında oldukça etkilidir. Çok çeşitli turizm ürünlerine sahip olan Gaziantep için bu anlamda oluşturulacak bir dijital platform, üçüncü parti yazılımı ve uygulamalarla daha etkin ve verimli bir tanıtım süreci ortaya koyulabilir. Visit Gaziantep gibi mobil uygulamalar, bu anlamda önemli bir boşluğu doldurmada en güçlü adaydır. Diğer taraftan bu mobil uygulamanın başlıca hedef pazarlar dikkate alınarak dil seçeneklerinin artırılması gerekmektedir. Bu tür mobil uygulamaların sayısının artırılması ve yaygın hâle getirilmesi konusunda yerel yönetimlerle birlikte hareket edilmesi önem arz etmektedir. Teknolojik imkânlara bağlı olarak sağlanan hizmetlerin alt yapılarının sağlam temellerde oluşturulması, kullanımlarının hem yerel halka hem de turistlere özendirilmesi kentteki ekonomik hareketliliğe de büyük oranda etki edecektir.

21. Çevre Destinasyonlarla İş Birliği Hâlinde Ortak Tur Paketleri Geliştirme

Çevre kentlerle kıyaslandığında Gaziantep’in komşu destinasyonlarla birçok yönden benzerlikler sergilediği görülmektedir. Turizm çekicilikleri başta olmak üzere sosyokültürel ve ekonomik uğraşlar açısından da çevre illerle olan yakın benzerlikler, söz konusu illerle her alanda olduğu gibi turizm alanında da iş birliği fırsatlarını belirgin bir hâle getirmektedir. Buna göre Gaziantep çıkışlı bir kültür turunda Şanlıurfa, Adıyaman ve Mardin gibi destinasyonlar ortak çekicilik unsurlarıyla bir araya getirilebilir. Bu paket turlarla birlikte adı geçen destinasyonlar arasında kalıcı ve sürekli bir iş birliği imkânları da oluşturulabilir. Yapılacak bu iş birlikleri hem iller bazında hem de bölgesel kalkınmada etkili ve verimli sonuçlar doğurabilir. Çevre destinasyonlarla yapılacak iş birlikleri neticesinde belki de kentlerin sahip olduğu ancak yeteri kadar bilinmeyen ve arka planda kalmış özellikleri de gün yüzüne çıkartılabilir. Kentler arasındaki iş birliklerinde ortak noktalar aranırken bazı kentler için yeni şeyler söyleme fırsatları da doğabilir. Bu yönüyle de dışardan bir bakış açısı kenti daha da zengin bir cazibe alanı hâline getirebilir.

22. Menü Çeşitlendirmesi ve Gastronomi Odaklı Eğitim Turizmine Odaklanma

Turistleri bir yiyecek-içecek işletmesine çeken temel noktalardan biri menü de yer alan yemeklerdir. Gaziantep, sahip olduğu zengin ve eşsiz yemek kültürü ile ulusal ve uluslararası ölçekte haklı bir üne sahiptir. Şehir başta gastronomi turizminde öne çıkmakta ve bu turizmle anılmaktadır. Ancak Gaziantep yemekleri denilince akla ilk kebablar gelmektedir. Oysa Gaziantep yemek envanterinde sağlıklı, besleyici ve lezzetli 500 civarında yemek yer almaktadır. Bu yemeklerden 291’i de Türk Patent Enstitüsü tarafından tescillenmiştir. Bu zengin yemek çeşitliliğinin turistlere sunulmasında Gaziantep Büyükşehir Belediyesi, kurduğu Mutfak Sanatları Merkezleri (MSM) ile önemli bir rol oynamaktadır. Benzer şekilde şehirde sayısı bir elin parmaklarını geçmeyecek sayıda özel işletme de menülerinde yöresel yemek çeşitlerine yer vermektedir. Ancak bunlar yeterli olmamaktadır. Gaziantep’in zengin yemek çeşitliliğinin ve tencere yemeklerinin daha çok ön plana çıkarılması gerekmektedir. Bu noktada MSM’nin sayısının artırılması ve özel işletmelerin belli bir oranda tencere yemeklerine menülerinde yer vermelerinin sağlanması gerekmektedir. Bunlara ek olarak Gaziantep yiyecek-içecek işletmelerinin, farklı beslenme alışkanlık ve rejimine sahip halk ve turistlere yönelik vegan, vejetaryen, glutensiz beslenme, diyabetik beslenme gibi menüler oluşturmaları önerilmektedir. Bu konuda göz önünde bulundurulması gereken bir diğer ayrıntı da

Gaziantep yöresel yemeklerinin uluslararası arenada bilinirliğinin sağlanmasıdır. Bu konuda şehre eğitim için gelen öğrencilere yönelik yöresel yemeklerin tanıtımı için atölye çalışmaları ile konferanslar düzenlenmelidir. Bu sayede ülkelere geri dönen öğrenciler beraberlerinde yöresel Gaziantep yemeklerini de götürmüş olacaklar ve Gaziantep yemek kültürünün küresel yaygınlaşmasına katkıda bulunmuş olacaklardır.

23. Kent Kimliğine Uygun Nitelikli Bir Eğlence Markası Oluşturma

Bir destinasyonda turizm hizmet pazarlamasının önemli sac ayaklarından biri de eğlence imkânlarıdır. İnsanlar; tatilleri boyunca konforlu ve şık işletmelerde konaklama, lezzetli ve güzel mekânlarda yemek yemenin yanında çok çeşitli eğlence imkânlarını da gözetirler. Bugün dünyada ve ülkemizde en hızlı büyüyen sektörlerden biri de eğlence sektörüdür. Şehrin gastronomi, konaklama gibi işletme yeterliliklerine zıt olarak eğlence imkânları zayıf görünmektedir. Bu noktada yeterli sayı ve çeşitte farklı yaş gruplarına hitap edebilecek eğlence işletmeleri oldukça sınırlı olduğu gibi özellikle kaynağını kendi kültüründen alarak rekabet gücü yüksek olan bir eğlence markası da yaratılmamıştır. Diğer taraftan rakip destinasyon Şanlıurfa, Sıra Geceleri ile kendi kültüründen kaynağını alan bir marka eğlenceyi şehre gelen turistlere etkili biçimde sunabilmektedir. Bu noktada Gaziantep, ildeki bu boşluğu doldurabilecek ve “İkinci Sazı” adıyla bilinen bir eğlence kültürüne sahiptir. İkinci Sazı; 1925-1970 yılları arasında devam eden, Cumhuriyet’in kuruluşundan sonra hem klasik Türk müziği icrasının tanınması hem de o yıllardaki Gaziantep müzik kültürünün anlaşılması bakımından önemli bir etkinlik olarak tanımlanmaktadır. İkinci namazı sonrasında başladığı için bu adla anılan İkinci Sazı, neredeyse her gün yapılan etkinlik örneklerinden farklı olarak gündüzleri düzenlenir ve kadın erkek beraber katılım sağlar. Fasil geleneği içerisinde devam eden meşlerde sadece Türk sanat müziği veya makam müziği icrası yapılmış, halk müziği ise son dönemlere doğru yaygınlaşmıştır. Kent kimliğine uygun olan ikinci sazının bir eğlence kültürü olarak yaygınlaştırılması, Gaziantep’in önemli bir eksikliğini tamamlayacaktır. Bu etkinliğin öncelikli olarak Büyükşehir Belediyesi ile üniversiteler ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarının sosyal tesislerinden başlaması önerilebilir. Zaman içerisinde İkinci Sazı’na gösterilen ilginin artması diğer özel işletmelerde de bu eğlence kültürünün yaygınlaşmasına neden olacaktır. Bununla beraber Sıra Geceleri eğlenceleri mütevazı yapısıyla Gaziantep kent kimliğine uygun bir eğlence türüdür. Kentte bu eğlence türünün yaygınlaştırılması da önerilebilir. Özellikle gece eğlencelerinin ve bu eğlenceyi sergileyecek işletmelerin artırılması, başta geceleme sayısı olmak üzere konaklama işletmeleri üzerinde oldukça etkili olabilecektir.

24. MICE Yönetim Merkezi Oluşturma

İngilizce Meetings (Toplantılar), Incentives (Teşvikler), Conventions (Kongreler) ve Exhibitions (Sergiler) kelimelerinin baş harflerinden oluşan MICE, Türkçeye toplantı ve kongre turizmi olarak yerleşmiştir. MICE, turizm sektörünün getirisi yüksek kollarındandır. Sektör, yapısı gereği oldukça geniş bir etki alanına sahiptir. MICE sektörü seyahat ile beraber teknoloji, dijital uygulamalar, insan kaynağı, yeme-içme sektörü, eğlence sektörü gibi birçok sektöre girdi sağlamaktadır. Bu nedenle turizm sektörüne, destinasyonlara ve genel ekonomiye katkısı oldukça önemlidir. Ekonomik getirisinin yanında doğru yönetildiğinde, bölgesel kalkınmaya da katkı sağlar. Gaziantep, gelişmiş sanayi ve ticaret potansiyeli ve bunun yanında doğal ve kültürel cazibeleri ile Türkiye’nin önemli kongre destinasyonlarından biri olma potansiyeline sahiptir. Kentin tarihî İpek Yolu üzerinde yer alması, gelişmiş sanayi olanakları ve farklı ekonomik etkinliklere olan ilgi, Gaziantep şehri bir kongre ve fuar merkezi hâline getirebilir. Gaziantep Üniversitesi kampüsünde yer alan Mavera Kongre ve Kültür Merkezi ile Atatürk Kültür Merkezi, Şehitkâmil Kültür Merkezi, Şahinbey Kültür Merkezi, Ortadoğu Fuar Merkezi ile otel işletmelerinin salonları kentin önemli MICE merkezleri

arasında sayılabilir. Bu merkezler kapasiteleri, teknik donanımları, otoparkları, çeşitli ebatlardaki salonları, teknoloji imkânlarıyla büyük bir potansiyele sahiptir. Bu noktada Gaziantep'te bu potansiyelleri bir araya getirecek ve bu tip organizasyonların tek bir elden yönetileceği bir MICE Merkezi kurulması gerekmektedir. Bu merkezin Gaziantep Büyükşehir Belediyesinin bünyesinde olması ve üniversiteler, belediyeler, Gaziantep Ticaret Odası, Gaziantep Sanayi Odası, Gaziantep Esnaf ve Sanatkarlar Odası gibi kurum ve kuruluşlarla bir MICE Koordinasyon Kurulu tarafından yönetilmesi önerilebilir. Bununla beraber MICE Merkezi'nin koordinasyonunda olmak üzere Gaziantep'te yer alan 4 üniversitenin her birinin yılda en az birer kere bilimsel uluslararası kongre, sempozyum ve çalıştay gibi bilimsel etkinlik düzenlemeleri ve kamu kurum ve kuruluşlarının yapacakları yatırımların MICE ile uyumlu olmasını göz önünde bulundurmaları, şehrin kongre ve fuar turizminden alacağı payın artmasını sağlayacaktır.

25. Rumkale'deki Turizm Amaçlı Gezi Teknelerinin Niteliğini Artırma

Gaziantep'in, Türkiye'nin en önemli nehirlerinden biri olan Fırat Nehri'ne Nizip Zeugma kalıntılarıyla doğudan ve Rumkale ile kuzeydoğudan kıyısı bulunmaktadır. Gaziantep'in Yavuzeli ilçesinde bulunan tarihî Rumkale; Merzimen Çayı'nın Fırat Nehri ile birleştiği bölgede, üç yanı zümrüt yeşili göl ve bunu çevreleyen dik, sarp kayalıklı tepelerle çevrili, doğa harikası bir yerde bulunmaktadır. Tarihte Urartu, Babil, Sümer, Selçuklu ve Osmanlı gibi büyük medeniyetlerin izlerini taşıyan Rumkale, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından en görkemli 13 kale listesinde yer almaktadır. Gaziantep'in önemli kültürel çekicilikleri arasında yer alan ve sahip olduğu coğrafi konumuyla dikkatleri üzerine çeken Rumkale, Gaziantep'e gelen turistlerin tur programlarında tercih ettiği önemli yerler arasındadır. Rumkale ziyareti sırasında turistler, farklı deneyimleri bir arada yaşama imkânı bulmaktadırlar. Kültür turizmi yanında yapmış oldukları tekne turlarıyla da hoşça vakit geçirmektedirler. Rumkale'de yapılan tekne turlarının daha fazla tercih edilmesi yönünde çalışmaların yapılması önemli görülmektedir. Bu çalışmalar; teknelerin fiziki şartlarının iyileştirilmesi, teknelerde rehber bulundurulması, tekne turları sırasında tercih edilecek müziklerin kültürel unsurlarla bağdaşması, müziklerin ses seviyeleri ve tekne turları esnasında yöresel ürünlerin imkânlar dâhilinde sunumu ve satışının yapılmasıdır. Bu çalışmalar sayesinde tekne turları hem daha çekici hem de kent kültürüne katkı sağlayan bir etkinlik hâline dönüşecektir. Son olarak teknelerin bakımlı, temiz ve hijyenik olması gerekmektedir. Bu kapsamda teknelerin motor aksamı ile ahşap aksamalarının bakımlarının tam ve zamanında yapılması, dış görünüşlerinin çekici olması güvenlik, konfor ve estetik açılarından önem taşımaktadır. Bunlara ek olarak tekne çalışanlarının kişisel temizlik ve bakımlarının yerinde olması, temiz bir üniforma giymeleri, güler yüzlü olmaları ve nezaketli bir tutum ve davranış içerisinde olmaları da gerekmektedir.

26. Etkili Bir Turizm Yönetimi Oluşturma ve Tanıtımda Bütünleşik Yaklaşımı Benimseme

2018 yılında hazırlanan Türkiye Turizm Ana Planı'nda, ulusal tanıtım ve pazarlamada markalaşmayı sağlamanın yanı sıra destinasyon özelinde tanıtım ve pazarlama faaliyetlerini yürütecek yapıların oluşturulması amaçlanmıştır. Bu amaca yönelik olarak ortaya konan ulusal hedeflere uygun biçimde potansiyel ulusal turizm olanaklarını belirleyerek ulusal çapta tanıtım ve pazarlama etkinliklerini yerine getirmek için 2019 yılında Türkiye Turizm ve Geliştirme Ajansı (TGA) faaliyete geçmiştir. 2021 yılı itibarıyla da T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Tanıtma Genel Müdürlüğü ve Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı (TGA) eş güdümlüde, ulusal ve uluslararası alanda destinasyonların daha etkin tanıtımını destekleyecek İl Tanıtım ve Geliştirme Programı başlatılmış ve bu kapsamda iller bazında İl Tanıtım ve Geliştirme Kurulları (İTGK) oluşturulmuştur. Böylece kurulan İTGK'ların ulusal eylem planı çerçevesinde ortaya konan ilkeler ve yaklaşım doğrultusunda,

ilin turizm tanıtım ve geliştirme etkinliklerini belirlemesi ve bunları koordine etmesi, bir anlamda il sınırlarını kapsayan Destinasyon Yönetim Örgütü olarak çalışması beklenmektedir.

Destinasyon Yönetim Örgütlerinin (DYÖ) temel fonksiyonu, destinasyonun özellikle tanıtım ve geliştirme politikalarını belirlemek ve bu politikaları yerel paydaşlarla koordine ederek yürütmektir. Valiliklerin ve özellikle Valilik altında İl Kültür ve Turizm Müdürlüklerinin öncülüğünde oluşturulan İTGK'ların, DYÖ'lerin uluslararası yapılanmasına uygun şekilde, geniş bir paydaş katılımıyla yönetilmesi gerekmektedir. Bu paydaşlar; destinasyondaki yerel yönetimler, turizm işletmeleri (seyahat acenteleri, konaklama, gastronomi ve rekreasyon işletmeleri vb.) ticari birlikler, meslek odaları, Bölgesel Kalkınma Ajansı ve uluslararası projelerde rol alabilecek sivil toplum örgütleri, kongre ve bilimsel etkinliklerde rol alan üniversiteler, spor kulüpleri vb. gibi ilde farklı faaliyet alanlarında etkinlikler yürüten yapılar olabilmektedir.

Gaziantep İl Tanıtım ve Geliştirme Kurulu, tanıtımda DYÖ sorumluluğu ile hareket ederek Turizm Ana Planı'na uygun ve TGA tarafından ulusal hedeflere uyumlu biçimde ortaya konan *Gaziantep Turizm Tanıtım ve Geliştirme Yol Haritası*'ndaki başlıkları yerine getirme ve ilin etkili tanıtımını yapma görevini üstlenmektedir. İl bazında birçok kurum ve kuruluş, bir taraftan bağımsız biçimde kendi tanıtımlarını yaparken, diğer taraftan da ilin tanıtımına da önemli destek verebilmektedir. Bu noktada bir destinasyonun tanıtımında rol alan ulusal ve özellikle uluslararası ilişkilerde güçlü ağlara sahip paydaşların eş güdüm içinde hareket edebilmeleri önem arz etmektedir. Bu kapsamda Kurul; il tanıtımında rol alabilecek, ilde ticaret, eğitim, çevre, bilim, spor, sağlık, kültür ve sanat gibi farklı alanlarda etkinlik yürüten sivil toplum örgütlerinin, yerel yönetimin, akademinin, turizm işletmelerinin, il idari birimlerinin ve spor kulüpleri gibi kendi faaliyet alanında ulusal ve uluslararası temasları olan ve tanıtımda rol alabilen paydaşların tanıtım çabalarını bütünleşik bir plan dâhilinde ele almalıdır. Kurul, her bir paydaşın il tanıtımında etkili rol alabileceği alanları belirlemeli, etki alanları içinde sorumluluklarını paylaşmalı ve bu sayede her bir paydaşın tanıtımdaki rollerinin belirlenen ortak hedef doğrultusunda şekillenmesini sağlayarak bütüncül bir politika benimsemelidir.

DYÖ sorumluluğunda hareket eden Kurul, ildeki turizm potansiyelini ve mevcut kaynakları düşünerek ortaya koyduğu markalaşma hedefi yolunda, destinasyonun tanıtım sloganı, imajı ve marka konumu hedefini farklı paydaşların eş güdümlü çabaları ile ortak hedefe yöneltmeli ve bu sayede daha hızlı ve etkili sonuç almayı sağlamalıdır.

İsmet İnönü Bulvarı No: 32
06100 Emek, Ankara

Esentepe Mahallesi Büyükdere Cad.
No: 127 Astoria AVM B Blok Kat: 4
34394 Şişli, İstanbul